

‘ร้อยเอ็ด’

“โรงเรียนสร้างคน พลเมืองสร้างชาติ” 4

สำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า

ปี 2562

“ร้อยเอ็ด”

“โรงเรียนสร้างคน พลเมืองสร้างชาติ” 4

สำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า

ปี 2562

โรงเรียนสร้างคน พลเมืองสร้างชาติ

สถาบันพระปกเกล้า

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

National Library of Thailand Cataloging in Publication Data

สุภารัตน์ พรหมสวัสดิ์.

โรงเรียนสร้างคน พลเมืองสร้างชาติ ปี 2562.-- กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า,
2564.

50 หน้า.

1. โรงเรียน. 2. โรงเรียน -- การบริหาร. I. ชื่อเรื่อง.

371

ISBN 978-616-476-219-0

ลิขสิทธิ์สถาบันพระปกเกล้า

เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ

978-616-476-219-0

รหัสสิ่งพิมพ์สถาบันพระปกเกล้า :

สสม.64-52-200.0

ราคา

180 บาท

พิมพ์ครั้งที่ 1

กันยายน 2564

จำนวนพิมพ์

200 เล่ม

ออกแบบปก/รูปเล่ม

บริษัท ศูนย์การพิมพ์แก่นจันทร์ จำกัด

จัดทำโดย

สำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง

สถาบันพระปกเกล้า

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา

อาคารรัฐประศาสนภักดี

ชั้น 5 ฝั่งทิศใต้ เลขที่ 120 หมู่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ

แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210

โทรศัพท์ 02-141-9600 โทรสาร 02-143-8186

<http://www.kpi.ac.th>

โรงพิมพ์

บริษัท ศูนย์การพิมพ์แก่นจันทร์ จำกัด

88/5 วัฒนานิเวศน์ 5 ถนนสุทธิสารวินิจฉัย

แขวงสามเสนนอก เขตห้วยขวาง

กรุงเทพมหานคร 10310

โทรศัพท์ 02-276-6545 โทรสาร 02-277-813

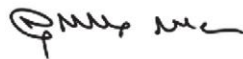
สารผู้บริหาร

ยุทธศาสตร์หนึ่งที่สำคัญของสถาบันพระปกเกล้า คือยุทธศาสตร์การพัฒนาและสร้างความเป็นพลเมือง ซึ่งถือได้ว่าเป็นยุทธศาสตร์หลักของสถาบันพระปกเกล้า ในการขับเคลื่อนประชาธิปไตยให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยสถาบันพระปกเกล้า ได้ยกระดับการพัฒนาและสร้างความเป็นพลเมืองจากพลเมืองที่ตระหนักรู้ (Concerned citizen) สู่พลเมืองที่กระตือรือร้น (Active Citizen) โดยเน้นให้มีการลงมือปฏิบัติผ่านโครงการและเครือข่ายต่างๆ ของสถาบันพระปกเกล้า หากแต่การจะก้าวไปสู่การเป็นพลเมืองที่กระตือรือร้น ได้นั้น ต้องสร้างความตระหนักรู้ในความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติที่ดีให้เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมายซึ่งถือได้ว่าเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการสร้างความเป็นพลเมืองที่กระตือรือร้นและมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพื่อนำไปสู่การขยายผลด้วยการเผยแพร่ความรู้ในวงกว้าง อีกทั้งการต่อยอดความรู้สู่การปฏิบัติโดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่/ชุมชน ต่อไป

โดยสถาบันพระปกเกล้าในฐานะหน่วยงานหนึ่งที่ส่งเสริมการพัฒนาและสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้ดำเนินการสร้างพลเมืองให้เกิดขึ้นในพื้นที่ผ่านการดำเนินโครงการ การดำเนินกิจกรรมที่หลากหลาย และโรงเรียนพลเมืองจึงถือเป็นเครื่องมือหนึ่งที่สำคัญในการพัฒนาและสร้างความเป็นพลเมืองให้เกิดขึ้นในพื้นที่ หนังสือโรงเรียนสร้างคน พลเมืองสร้างชาติ เล่มนี้เป็นการมุ่งเน้นการนำเครื่องมือของโรงเรียนพลเมืองไปดำเนินการพัฒนาและสร้างพลเมืองให้เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด โดยดำเนินการเปิดพื้นที่ในระดับตำบล เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง จัดให้มีการให้ความรู้ทางด้านการเมืองการปกครอง (Political Education) วัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย และความรู้ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย เพื่อให้เกิดทักษะ และเจตคติที่ดีต่อระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อีกทั้งยังสามารถที่จะพึ่งตนเองและสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนตามความต้องการที่แท้จริงของพื้นที่ ตลอดจนจัดการและแก้ไขปัญหาต่างๆ ของชุมชนได้ในฐานะพลเมือง

หนังสือ “โรงเรียนสร้างคน พลเมืองสร้างชาติ” เล่มนี้จึงเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนพลเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด โดยได้รวบรวมตัวอย่างความสำเร็จของการพัฒนาและสร้างความเป็นพลเมือง ซึ่งเป็นผลจากการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดร้อยเอ็ด ในการพัฒนาและสร้างความเป็นพลเมืองผ่านรูปแบบของโรงเรียนพลเมือง จนเกิดเป็นชุมชนแห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังเป็นชุมชนที่สามารถบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชนได้ด้วยตนเองพร้อมกันนี้ยังเป็นชุมชนที่มีสำนึกรับผิดชอบ มีวินัย มีเหตุผล มีความซื่อสัตย์ และมีจิตสาธารณะอย่างแท้จริง

สถาบันพระปกเกล้า หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือ “โรงเรียนสร้างคน พลเมืองสร้างชาติ” เล่มนี้จะเป็นส่วนหนึ่งของตัวอย่างความสำเร็จที่ยิ่งใหญ่อันเกิดจากความสำเร็จเล็กๆ ที่ดำเนินการร่วมกัน ในการพัฒนาและสร้างความเป็นพลเมืองให้กับผู้อ่านหรือชุมชน/พื้นที่ ที่กำลังดำเนินการสร้างพลเมือง สร้างความมีส่วนร่วมให้เกิดขึ้นอย่างแท้จริงในระบอบประชาธิปไตยและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชนของตนเอง ซึ่งความเป็นพลเมืองที่แท้จริงมิใช่เพียงแค่การไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่นเท่านั้น แต่การเป็นพลเมืองที่แท้จริงยังต้องมีความกระตือรือร้นที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนและร่วมพัฒนาพื้นที่/ชุมชนให้เกิดการต่อยอดและขยายองค์ความรู้สู่ลูกหลาน เยาวชนรุ่นหลัง ๆ ต่อเนื่องและสืบไป

(ศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย)

เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า

เรื่องดีๆ มีไว้แบ่งปัน

สถาบันพระปกเกล้า ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการให้การศึกษาแก่พลเมือง และการปลูกจิตสำนึกของความเป็นพลเมืองอย่างเป็นรูปธรรม จึงจัดให้มีโครงการโรงเรียนพลเมืองขึ้นในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด ผ่านการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า โดยยึดหลักปรัชญาที่ว่า **“สร้างพลเมืองให้มีคุณภาพ ด้วยวิถีวัฒนธรรมประชาธิปไตย ประเทศไทยจะพัฒนาอย่างยั่งยืน”** ซึ่งวิธีการที่จะนำไปสู่ปรัชญาข้างต้นได้นั้น จะต้องพัฒนาประชาชน ให้ทุกคนเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งมีคุณภาพและคุณธรรมมีสำนึกความรับผิดชอบต่อส่วนรวมอย่างแท้จริงในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและสิ่งที่สำคัญมากกว่านี้คือ ความเป็นพลเมืองจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมี **“การลงมือกระทำ”** อย่างถูกต้องเหมาะสมจริงจัง และต่อเนื่อง ซึ่งความจริงจังและต่อเนื่องนั้นจะเกิดขึ้นได้ ประชาชนในสังคมจะต้องมี **“จิตสำนึกความรับผิดชอบ”** ร่วมกัน ดังนั้นโรงเรียนพลเมืองในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ดจึงเน้นการลงมือทำอย่างมีทักษะและมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อบ้านเมืองซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของการสร้างความ เป็นพลเมืองให้เกิดขึ้นในพื้นที่

สถาบันพระปกเกล้ามุ่งหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือ **“โรงเรียนสร้างคน พลเมืองสร้างชาติ”** ภายใต้การดำเนินโครงการโรงเรียนพลเมืองในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด เล่มนี้จะเป็นส่วนหนึ่งที่เป็นแรงผลักดันทั้งร่างกาย และแรงใจ ให้ผู้อ่านหรือผู้ที่กำลังสร้างพลเมืองให้เกิดขึ้นในพื้นที่ จะสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้จากการอ่านไปสร้างเครือข่ายภาคประชาชนในการขับเคลื่อนจิตสำนึกความเป็นพลเมืองสร้างต้นแบบที่ดีให้กับสังคมประชาธิปไตยสืบต่อไป

(นายวิฑูรย์ ชัยภาคภูมิ)

รองเลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า

มุมมองดีๆ มีไว้ชวนคิด

จริงหรือไม่?...จิตสำนึกพลเมือง “สร้างได้”

การจะสร้างพลเมืองให้เกิดขึ้นในพื้นที่ได้นั้นต้องเริ่มที่ตนเอง ขยายต่อชุมชน และสังคมเพื่อให้เกิดพลเมืองที่เข้มแข็งมีคุณภาพและเข้ามีส่วนร่วมในชุมชน เพราะมนุษย์ไม่ได้เกิดมาพร้อมกับความเป็นพลเมือง แต่เราสามารถทำให้เกิดความเป็นพลเมืองได้ โดยสร้างสำนึกพลเมืองผ่านบันได 5 ขั้น คือการปลูก การปรับ การขยับ การสลบ และการทำซ้ำ ๆ เพื่อให้การเป็นพลเมืองได้หยั่งรากฝังลึกลงสู่จิตสำนึกของตนเองและผู้อื่นในสังคมต่อไป

คำว่า “พลเมือง” มาจากคำ 2 คำ คือคำว่า “พละ + เมือง” อันหมายถึง ผู้เป็นพลังหรือเป็นกำลังให้แก่บ้านเมือง ซึ่งพลเมืองที่ดีนั้นต้องยึดมั่นในหลักคุณธรรม ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายกำหนด มีคุณธรรม มีจริยธรรม พลเมืองทุกคนล้วนมีสิทธิและหน้าที่ในฐานะประชาชนของประเทศที่อยู่ภายใต้ผู้ปกครองเดียวกันแต่การเป็นพลเมืองที่ดีนั้นจะต้องตระหนักถึงสิทธิ หน้าที่ของตนเองและปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันอันจะก่อให้เกิดการพัฒนาสังคมและประเทศชาติเพื่อให้เป็นสังคมและเป็นประเทศประชาธิปไตยอย่างแท้จริงตามหลักการทางประชาธิปไตย ปัจจุบันมีการพูดถึงความแตกต่างของ พลเมือง ประชาชน และราษฎร มากมาย หากแต่ทุกคนที่เกิดมาล้วนเป็นพลเมือง เป็นประชาชน เป็นราษฎร ของประเทศด้วยกันทั้งสิ้น หากแต่การจะเป็นพลเมืองที่ดีตามหลักของประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขนั้น ต้องมีความตระหนักรู้ ต้องมีความกระตือรือร้น ที่จะแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่/ชุมชน และประเทศชาติต่อไป

หนังสือ “โรงเรียนสร้างคน พลเมืองสร้างชาติ” เล่มนี้จึงเป็นอีกเครื่องมือหนึ่ง ในการปลูก ปรับ ขยับ สลบ ซ้ำ ๆ ในการสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองให้เกิดขึ้นในพื้นที่ ที่มีทั้งพลเมืองตระหนักรู้ และพลเมืองกระตือรือร้น ผ่านการดำเนินโครงการโรงเรียนพลเมืองของศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดร้อยเอ็ด และยังเป็นอีกตัวอย่างของความสำเร็จที่เด่นชัดของการสร้างความเป็นพลเมืองให้สามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองและชุมชนจนเกิดเป็นความเข้มแข็งตามความต้องการที่แท้จริงของชุมชนได้ ซึ่งชุมชนสามารถจัดการและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้โดย

ใช้หลักการพึ่งตัวเอง ใช้หลักค่านิยม รูปแบบและกระบวนการประชาธิปไตย เป็นผลให้
พลเมืองทุกคนในชุมชนได้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้ “โรงเรียนสร้างคน พลเมืองสร้างชาติ”
จะเป็นแนวทางและแรงบันดาลใจให้กับผู้อ่าน ผู้ที่กำลังจะพัฒนาให้เกิดพลเมืองขึ้น
ชุมชน/พื้นที่ นำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่ของตนเอง แล้วท่านจะพบว่า “พลเมือง”
ที่แท้จริงเกิดจากการลงมือทำ ไม่ใช่เพียงแค่คำอธิษฐาน

(นายศุภณัฐ เพิ่มพูนวิวัฒน์)

ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง

สถาบันพระปกเกล้า

ความสำเร็จที่ยากบอกต่อ

“วิธีที่ดีที่สุดในการเริ่มต้นคือ เลิกพูดและจากนั้นก็เริ่มทำ”

ศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นศูนย์หนึ่งของจำนวนศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า ทั้ง 56 จังหวัดทั่วประเทศ ดำเนินการขับเคลื่อนโครงการเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองสร้างการมีส่วนร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ ในวิถีประชาธิปไตยมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของชุมชน/พื้นที่ โดยศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดร้อยเอ็ด ได้เริ่มต้นจากการสร้างรากฐานความเป็นประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในพื้นที่ จากระดับปฏิบัติไปสู่ระดับนโยบาย และในเวลาเดียวกันจากระดับนโยบาย ไปสู่การลงมือปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมต่อไป

หนังสือ “โรงเรียนสร้างคน พลเมืองสร้างชาติ” เล่มนี้ เป็นอีกหนึ่งความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการโรงเรียนพลเมือง ที่ส่งเสริมให้พื้นที่เกิดการมีส่วนร่วมเกิดการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ของตนเองผ่านการขับเคลื่อนของคนในชุมชน และยังเป็นการสร้างโอกาส สร้างความเสมอภาคให้กับคนในชุมชนได้เข้าถึงแหล่งข้อมูล แหล่งความรู้ใหม่ ๆ เพื่อนำไปพัฒนาชุมชน นอกจากนี้ยังได้ผลักดันให้เกิดประชาธิปไตยในพื้นที่ จากชุมชนเล็ก ๆ ขยายสู่ระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด และระดับประเทศ ภายใต้การดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดร้อยเอ็ด เพราะเราเชื่อว่า “วิธีที่ดีที่สุดในการเริ่มต้นคือ เลิกพูดและจากนั้นก็เริ่มทำ” เมื่อไหร่ที่เราเลิกพูด เมื่อนั้นเราจะปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็วเป็นระยะเวลามากกว่า 10 ปีที่คณะกรรมการศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดร้อยเอ็ด ได้ดำเนินการสร้างพลเมืองที่มีทั้งความตระหนักรู้และกระตือรือร้น

ให้เกิดขึ้นในพื้นที่จนเกิดเป็นความสำเร็จหนึ่งๆที่เรียกว่า “พลเมืองต้นแบบ” ที่มีทั้งความรู้ ความสามารถ และปฏิบัติตนบนพื้นฐานของ ความมีวินัย ความซื่อสัตย์ ความมีเหตุผล ความรับผิดชอบ และมีจิตสาธารณะ อย่างแท้จริง

พร้อมกันนี้ในนามของประธานศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดร้อยเอ็ดหวังเป็นอย่างยิ่งว่า “โรงเรียนสร้างคน พลเมืองสร้างชาติ” เล่มนี้ จะเป็นส่วนหนึ่งของการกำลังใจสำหรับผู้ที่สนใจหรือกำลังดำเนินการสร้างพลเมืองที่ดีตามวิถีประชาธิปไตยบนพื้นฐานของ ความมีวินัย ความซื่อสัตย์ ความมีเหตุผล ความรับผิดชอบ และมีจิตสาธารณะ ให้เกิดขึ้นในพื้นที่ และร่วมกันพัฒนาชุมชนของตนเองให้เป็นชุมชนแห่งพลเมืองต่อไป

(ดร.จিরวรรณ สิทธิศักดิ์)

ประธานศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง
สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดร้อยเอ็ด

คำนำ

ประเทศไทยมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมากกว่า 80 ปี ซึ่งคำว่าประชาธิปไตยมาจากคำสองคำ คือ “ประชา+อธิปไตย” หมายถึงอำนาจสูงสุดเป็นของประชาชน ดังนั้นประชาธิปไตยของไทย หัวใจสำคัญจึงอยู่ที่ประชาชน อันเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยที่แท้จริง ด้วยเหตุนี้สถาบันพระปกเกล้า ในฐานะหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมและให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึงให้ความสำคัญในการเสริมสร้างและพัฒนาความเป็นพลเมืองกับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ทั่วประเทศมาอย่างต่อเนื่อง

บ้านเมืองและประเทศชาติจะพัฒนาได้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับผู้นำเพียงคนเดียว หากแต่ขึ้นกับพลังของพลเมืองในประเทศ ด้วยเหตุนี้การพัฒนาและสร้างความเป็นพลเมืองจึงเริ่มตั้งแต่เด็กเยาวชนจนถึงผู้ใหญ่ ซึ่งนับว่าเป็นงานที่ยิ่งใหญ่และสำคัญมาก โดยสถาบันพระปกเกล้า ได้ดำเนินการร่วมกับศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า ทั้ง 56 จังหวัดทั่วประเทศ ในการสร้าง ปลุก และปลุก จิตสำนึกความเป็นพลเมืองให้กับประชาชนในพื้นที่ จนสามารถเกิดเป็นกระบวนการหนึ่งที่เรียกว่า “นโยบายสาธารณะ” และผลักดันนโยบายสาธารณะนั้นให้เกิดการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม ทำให้คุณภาพชีวิตเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในที่ดีขึ้นไม่ว่าจะเป็นมิติทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

หนังสือ “โรงเรียนสร้างคน พลเมืองสร้างชาติ” เป็นการรวบรวมตัวอย่างความสำเร็จหนึ่งของการดำเนินโครงการโรงเรียนพลเมืองของศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดร้อยเอ็ด ที่นำยุทธศาสตร์การพัฒนาและสร้างความเป็นพลเมืองไปลงมือปฏิบัติ ผ่านการจัดตั้งโรงเรียนพลเมือง ให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ ความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามอัธยาศัย เปิดโอกาสให้ทุกคนได้เข้ามาเรียนรู้ โดยไม่เสียงบประมาณส่วนตัว ตลอดจนยังส่งเสริมให้เกิดทักษะ กระบวนการคิด วิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่และกำหนดให้เป็นนโยบายสาธารณะที่เกิดมาจากความต้องการที่แท้จริงของชุมชน อันเป็นการยกระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งเป็นต้นแบบให้กับพื้นที่อื่น ๆ ได้ศึกษาและนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป

สำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า ขอขอบพระคุณ คณะกรรมการศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดร้อยเอ็ด และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่มีความมุ่งมั่น ตั้งใจ และเสียสละ เข้ามาร่วมดำเนินการพัฒนา และสร้างความเป็นพลเมืองกับสถาบันพระปกเกล้า จนเกิดความสำเร็จที่เด่นชัด และเป็นรูปธรรม และพร้อมจะเดินหน้าก้าวผ่านวิกฤตสถานการณ์อันเป็นอุปสรรค ที่ท้าทายของการเสริมสร้างและพัฒนาความเป็นพลเมืองไปด้วยกันอย่างต่อเนื่องและ ยั่งยืนตลอดไป

สำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง
สถาบันพระปกเกล้า

สารบัญ

คำนำ

สารบัญ

บทนำ

1

...เคล็ด (แต่) ไม่ลับ...

9

13. โรงเรียนพลเมืองน่านวล อำเภอพนมไพร

19

14. โรงเรียนพลเมืองเมยวดี อำเภอเมยวดี

26

รายชื่อคณะกรรมการศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง

33

รายนามนักเรียนโรงเรียนพลเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

33

รายการอ้างอิง

35

“โรงเรียนสร้างคน.....พลเมืองสร้างชาติ” ในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด

...โรงเรียนพลเมือง... เป็นเครื่องมือหนึ่งแห่งการสร้างความเป็นพลเมืองให้เกิดขึ้นในประเทศชาติซึ่งรับผิดชอบโดยสำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า เป็นรูปแบบการพัฒนาและสร้างความเป็นพลเมืองหนึ่งที่มีมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองและชุมชนให้มีความเข้มแข็งตามความต้องการที่แท้จริงของชุมชนได้ มีศักยภาพในการร่วมกันป้องกัน จัดการ และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนโดยใช้หลักการพึ่งตัวเองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเกิดสำนึกความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ยั่งยืนสามารถตัดสินใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมกับชุมชนตามหลักค่านิยมหลักการรูปแบบและกระบวนการประชาธิปไตยอย่างแท้จริง การจัดตั้งโรงเรียนพลเมืองในพื้นที่ในชุมชนของตนเองนั้นจึงเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่จะให้พลเมืองทุกคนในชุมชนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง มีอุดมการณ์ ความรู้ ความเข้าใจและเจตคติที่ดีและจำเป็นต่อการส่งเสริมวิถีวัฒนธรรมประชาธิปไตย...

“สร้างพลเมืองให้มีคุณภาพ ด้วยวิถีวัฒนธรรมประชาธิปไตย ประเทศไทยจะพัฒนาอย่างยั่งยืน”

หากถามทุกคนว่า “ประชาธิปไตยคืออะไร” บางคนคงจะตอบไม่ได้หรือนึกไม่ออกและคำตอบที่ได้ยินบ่อย ๆ คือการเลือกตั้งเท่านั้นคือประชาธิปไตย ซึ่งเป็นคำตอบที่สะท้อนให้เห็นว่าสังคมไทยเข้าใจความหมายและวิธีการของระบอบประชาธิปไตยต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องสิทธิหน้าที่ บทบาทและความสำนึกรับผิดชอบต่อความเป็นพลเมือง ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญมากต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของความเป็นประชาธิปไตย ดังนั้นประชาธิปไตยที่ทุกคนเรียกหาจะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าประชาชนส่วนใหญ่ของสังคมยังเป็นเพียงผู้ที่ยืนดูอยู่เฉยๆ และรอให้คนอื่นแก้ไขปัญหาโดยไม่สนใจว่าจะอะไรจะเกิดกับตัวเราและประเทศชาติ จนในที่สุดก็จะนำมาซึ่งความขัดแย้งและความรุนแรงที่เพิ่มขึ้นเพราะทุกคนต่างมีความคิด ความเชื่อ และผลประโยชน์ที่แตกต่างกันอย่างสุดโต่ง

ความรู้ ความเข้าใจ และการลงมือปฏิบัติอย่างมีสำนึกต่อวิถีประชาธิปไตย สิทธิหน้าที่ และค่านิยมประชาธิปไตย จึงเป็นพื้นฐานและปัจจัยที่สำคัญต่อความสำเร็จ ในการที่จะปรับเปลี่ยนคนจากที่มองหาแต่ผลประโยชน์ส่วนตัวมาเป็นพลเมืองที่เห็น แก่ประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งถือว่าเป็นพลังที่สำคัญของบ้านเมืองในการพัฒนาประชาธิปไตย การพัฒนาประชาชน ให้ทุกคนเป็นพลเมือง ที่เข้มแข็ง มีคุณภาพ มีคุณธรรม มีสำนึก ความรับผิดชอบ และมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงจึงจะทำให้ประชาธิปไตยยั่งยืนได้ในที่สุด

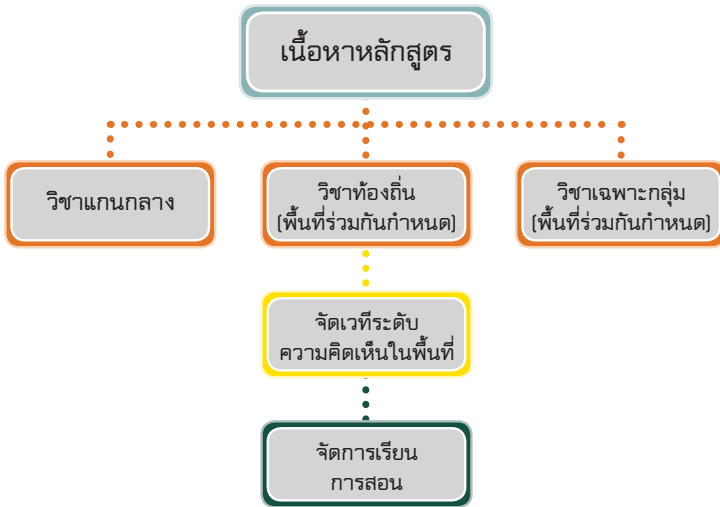
...จากประชาชนเป็นพลเมือง ผ่านการ “ลงมือทำ”...

ปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญของการพัฒนาประชาธิปไตย คือการทำให้ประชาชน เป็นพลเมืองหรือสร้างจิตสำนึกพลเมืองให้เกิดขึ้น หากเปรียบจิตสำนึกเป็นต้นไม้หรือ ต้นจิตสำนึก วิธีการจะปลูกต้นจิตสำนึกให้เจริญงอกงามหรือการจะเปลี่ยนจากประชาชน จะเป็นพลเมืองได้นั้น ความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยเป็นสิ่งจำเป็นอย่างย่ง ที่ต้องมี แต่นั่นก็เป็นเพียงองค์ประกอบหนึ่งเท่านั้น หากสิ่งที่สำคัญมากกว่านี้คือ ความเป็นพลเมืองจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีการ “ลงมือกระทำ” อย่างถูกต้องเหมาะสม จริงจัง และต่อเนื่อง ซึ่งความจริงจังและต่อเนื่องของการกระทำนั้นจะเกิดขึ้นได้ ประชาชน ในสังคมจะต้องมี “จิตสำนึกความรับผิดชอบ” ร่วมกัน ดังนั้น การมีความรู้ความเข้าใจ ในระบอบประชาธิปไตย การลงกระทำอย่างมีทักษะและประสิทธิภาพ และมีจิตสำนึก รับผิดชอบต่อบ้านเมือง จึงเป็นปัจจัยสำคัญของการสร้างความเป็นพลเมืองให้เกิดขึ้น ผ่านการสร้างความร่วมมือกันระหว่างสำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า และศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า ทั่วประเทศ

เป้าหมายโรงเรียนพลเมือง

แผนภาพเนื้อหาหลักสูตรโรงเรียนพลเมือง

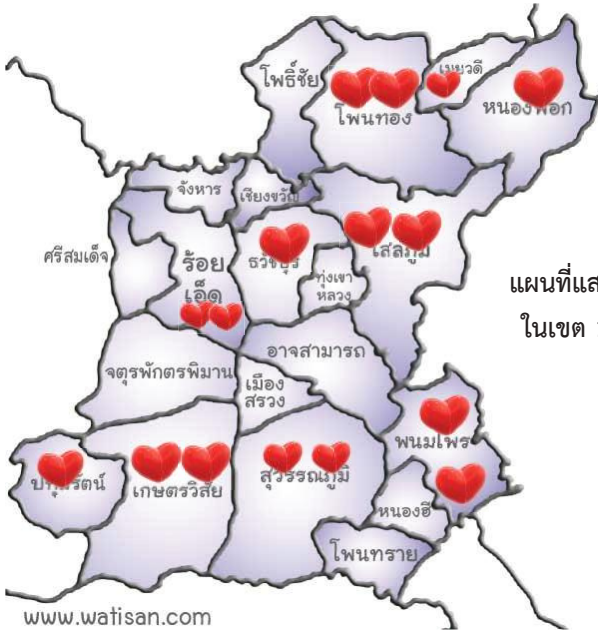
คำว่า “โรงเรียนพลเมือง” หากใครฟังแรก ๆ อาจจะมีคำถามออกมาดัง ๆ ว่า “เอ๊ะ...โรงเรียนอะไร???...” ทำไมตั้งชื่อว่าโรงเรียนพลเมือง และเริ่มต้นมาได้ยังไง??...

“โรงเรียนที่ไม่ใช่โรงเรียน แต่เป็นพื้นที่ ที่ให้ทุกคนเข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปด้วยกัน”

โรงเรียนพลเมืองมีจุดเริ่มต้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราชที่ดำเนินโครงการในรูปแบบของโรงเรียนพลเมืองกล่าวคือเป็นการเปิดพื้นที่ให้ชุมชนได้เข้ามาเรียนรู้ร่วมกันในสิ่งที่สนใจและพัฒนาเป็นศักยภาพความเป็นพลเมืองให้กับคนในพื้นที่ สำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า ได้นำแนวทางนี้มาประยุกต์และพัฒนาเป็นหลักสูตรโรงเรียนพลเมืองและเริ่มนำร่องเปิดโรงเรียนพลเมืองแห่งแรกในจังหวัดศรีสะเกษ จนประสบความสำเร็จจวบถึงปัจจุบันนี้

ต่อมาในช่วงปลายปี พ.ศ.2557 ย่างเข้าปี พ.ศ.ใหม่ อย่างปี พ.ศ.2558 การดำเนินงานเชิงยุทธศาสตร์ของสำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมืองได้เริ่มต้นขึ้นโดยมองพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ดเป็นพื้นที่แห่งการบูรณาการ และสร้างให้เป็นพื้นที่ต้นแบบหรือที่เรียกกันจนติดปาก ชินหว่า “ร้อยเอ็ด โมเดล” โดยได้นำหลักสูตรโรงเรียนพลเมืองเข้ามาพูดคุย และเสนอให้กับคณะกรรมการศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งสำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมืองได้เล็งเห็นแล้วว่าจังหวัดร้อยเอ็ดสามารถทำให้เกิดความเป็นพลเมืองได้...

“ร้อยเอ็ด” จังหวัดแห่ง “โรงเรียนพลเมือง”

...“สิบเอ็ดประตูเมืองงาม เรืองนามพระสูงใหญ่
ผ้าไหมสาเกต บุญผะเหวดประเพณี
มหาเจดีย์ชัยมงคล งามน่ายลบึงพลาญชัย
เขตกว้างไกลทุ่งกุลา โลกลือชาข้าวหอมมะลิ”...

คำขวัญจังหวัดร้อยเอ็ด

จังหวัดร้อยเอ็ด หรือ **เมืองสาเกตนคร** หนึ่งในจังหวัดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบสูง บริเวณตอนกลางของจังหวัด มีลักษณะเป็นที่ราบลูกคลื่น บริเวณตอนล่างมีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำมูลและแยกย่อยออกเป็นลำน้ำชี ลำน้ำพลับพลา และลำน้ำเตา มีที่ราบต่ำอันกว้างขวาง เรียกว่า **“ทุ่งกุลาร้องไห้”** จังหวัดร้อยเอ็ดแบ่งการปกครองออกเป็น 20 อำเภอ 192 ตำบล 2,446 หมู่บ้าน ประกอบไปด้วย

1. อำเภอมืองร้อยเอ็ด	2. อำเภอธวัชบุรี
3. อำเภอจันทรา	4. อำเภอเชียงขวัญ
5. อำเภอศรีสมเด็จ	6. อำเภอจตุรพักตรพิมาน
7. อำเภอเมืองสรวง	8. อำเภอทุ่งเขาหลวง
9. อำเภอเสลภูมิ	10. อำเภออาจสามารถ
11. อำเภอโพธิ์ชัย	12. อำเภอเกษตรวิสัย
13. อำเภอโพนทอง	14. อำเภอสุวรรณภูมิ
15. อำเภอปทุมรัตต์	16. อำเภอพนมไพร
17. อำเภอเมยวดี	18. อำเภอหนองฮี
19. อำเภอหนองพอก	20. อำเภอโพนทราย

ซึ่งถือว่าเป็นอีกหนึ่งจังหวัดที่แบ่งการปกครองมากที่สุด และมีจำนวนประชากรที่มากถึง 1,310,259 คน ชาย 654,508 คน หญิง 655,751 คน โดยอำเภอที่มีประชากรมากที่สุดได้แก่ อำเภอเมืองร้อยเอ็ด 118,789 คน รองลงมาได้แก่ อำเภอเสลภูมิ มีจำนวน 108,063 คน และอำเภอสุวรรณภูมิ มีจำนวน 106,451 คน

...1 สัญชาติ 10 ภาษา...

จังหวัดร้อยเอ็ดพื้นที่อุดมสมบูรณ์ เต็มไปด้วยความหลากหลายทั้งภาษากลุ่มชาติพันธุ์ วิถีและวัฒนธรรม โดยประชากรกลุ่มหลัก คือชาวไทยอีสานเดิม มีภาษาพูดที่เป็นเอกลักษณ์ที่เรียกว่า “สำเนียงร้อยเอ็ด” จากการศึกษาทางประวัติศาสตร์พบว่า ไม่มีภาษาไหนในท้องถิ่นอีสานอื่น หากแต่กาลเวลาเปลี่ยน ยุคสมัยใหม่เข้ามาจนเกิดเป็นประชากรชาวไทยอีสานใหม่ที่โยกย้ายเข้ามาตั้งถิ่นฐานและสร้างครอบครัว นอกจากนี้ยังมีประชากรกลุ่มภาษาส่วย-กูย ซึ่งเป็นคนที่อยู่ในจังหวัดร้อยเอ็ดเดิมอยู่แล้ว และมีเชื้อสายเป็นชาวส่วยหรือกูย มีกลุ่มประชากรกลุ่มภูไทหรือผู้ไท กลุ่มไทยอ๋นเป็นกลุ่มที่มีเชื้อสายมาจากแขวงคำม่วน และนอกจากนั้นยังมีกลุ่มประชากรที่อพยพเข้ามาอาศัยในจังหวัดร้อยเอ็ดในภายหลังอีกมากมาย ได้แก่ กลุ่มชาวจีนชาวเวียดนาม และแขก

ด้วยความหลากหลายที่เกิดขึ้นในพื้นที่ร้อยเอ็ด การพัฒนาหรือจะแก้ไขปัญหาจากความช่วยเหลือจากรัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาจไม่เข้าถึงและไม่เข้าใจกัน ยิ่งระบบการศึกษาเองด้วยล่ะก็ อาจจะเป็นเพียงความฝันที่ทุกคนจะได้รับการศึกษาที่เท่าเทียมกัน ร้อยเอ็ดไม่ใช่จังหวัดที่เล็ก ๆ แต่เป็นจังหวัดที่ใหญ่พอสมควร หากอยากมีความรู้ต้องแลกมาซึ่งความสูญเสีย มีคำกล่าวหนึ่งที่ว่า “การศึกษาคือการลงทุน” นี่เป็นสิ่งที่กล่าวได้ถูกต้องที่สุด หากแต่จะลงทุนได้ต้องมีทุนที่เพียงพอ...

ไหนล่ะทุน???...

จะหาทุนเพื่อการศึกษาได้จากที่ไหน???...

นี่เป็นคำถามที่ยังคงคาใจของใครหลายคนในร้อยเอ็ด และเพียงแค่อคิดในใจ ด้วยเสียงอันดังก้องว่า “ขอแค่ให้ลูก-หลานได้เรียนก็เพียงพอแล้ว สำหรับคนหาเช้ากินค่ำ”

นี่เป็นเพียงปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นในจังหวัดร้อยเอ็ด ในยุคแห่งการแข่งขันเช่นนี้ หากแต่ปัญหาที่ยิ่งใหญ่กว่านี้ที่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตและการดำรงชีวิตจริง ๆ ของชาวร้อยเอ็ดกลับเป็นปัญหาปากท้อง ด้วยระบอบการพัฒนาที่ทุกคนเรียกว่า “ประชานิยม” ทำเอาคนร้อยเอ็ดขาดเงินใช้สัปดาห์ละครั้งไม่ถ้วน แต่เหตุการณ์ที่คงเป็นสาเหตุหลัก กระทั่งจิตใจและความเป็นอยู่และทำให้ชาวร้อยเอ็ดหมดซึ่งกำลังใจ หมดศรัทธาในระบอบประชานิยมเห็นทีคงจะเป็น “โรคร้อยเอ็ด” หลายคนอาจคุ้นหูและผ่านตา แต่หลายคน (คนยุคใหม่) อาจจะไม่เคยได้ยิน หากจะให้เล่าทั้งหมดอย่างละเอียดเห็นทีจะเป็นเรื่องยากที่จะอธิบายให้เข้าใจในคราวเดียว แต่หากจะให้เล่าสั้น ๆเราก็มามีเริ่มกันเลยดีกว่าเอาเริ่ม...

...“โรคร้อยเอ็ด” เป็นคำที่ใช้เรียกปรากฏการณ์การใช้จ่ายเงินซื้อเสียงในการเลือกตั้งในความเป็นจริงแล้ว การซื้อเสียงในการเลือกตั้งคงจะมีมานานแล้ว แต่ที่มึความรุนแรงมากเป็นพิเศษ จนมีการเรียกขานกันว่า “โรคร้อยเอ็ด” โดยเกิดจากการที่มีผู้มีอิทธิพลใหญ่ในพื้นที่ตั้งโต๊ะแจกเงินซื้อสิทธิขายเสียงอย่างเปิดเผยเพราะเหตุผลเดียวในใจคือ “แพ้ไม่ได้” แม้กระทั่งเจ้าเมืองก็ทิ้งเมืองตำรวจก็ทิ้งโรงพักเพราะบารมีนักการเมืองระดับอดีตนายกรัฐมนตรื จึงปล่อยให้ลอยนวลแจกเงินซื้อเสียงกันได้อย่างเย้ยฟ้าทำดินโรคนี้ได้ระบาด เป็นการซื้อสิทธิขายเสียงทั่วประเทศจนกลายเป็นวัฒนธรรมการเมืองของชาวบ้านคนไทยที่ต้องมีเงินมีทองหรือข้าวของติดไม้ติดมือเมื่อถึงฤดูเลือกตั้ง...

ผู้เรียบเรียง รศ.ดร.นิยม รัฐอมฤต

จากโรคระบาดสู่การปรับที่ถูกรื้อ

หลายต่อหลายครั้งที่มีผู้กล้าเข้ามาท้าทายกับโรคระบาดนี้หากแต่กลับเป็นวิธีที่ยังไม่ถูกต้องและยังไม่ถูกใจ ทำให้ชาวร้อยเอ็ดยังคงหวาดกลัวและหวาดระแวงต่อหน่วยงานภาครัฐที่เข้าไปอยู่ ทำให้ไม่ได้รับความร่วมมือในการแก้ปัญหาเท่าที่ควร ผลตอบรับกลับมากลับไม่สวยงามอย่างทีคิด หากแต่สถาบันพระปกเกล้ากลับเป็นอีกหน่วยงานหนึ่งทีเข้าไปในพื้นที่ร้อยเอ็ดผ่านการจัดตั้งศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดร้อยเอ็ด เพราะ...ไม่มีใครเชื่อในสิ่งที่พูด หากไม่ลงมือทำ

ให้เห็น... จึงเป็นที่มาของการจัดตั้งศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดร้อยเอ็ดขึ้นเมื่อปี 2551 เพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันในพื้นที่ระหว่างภาคประชาชน และภาครัฐ โดยประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาชุมชนด้วยตนเองอย่างเต็มที่ ประชาชนทุกคนมีความสามารถหากแต่ขาดเครื่องมือที่จะช่วยสนับสนุนเท่านั้น “สิ่งที่มีเรายื่นให้ สิ่งที่ได้มาเราแบ่งปัน” นี้คือคติการทำงานของสำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า ที่ยึดถือและดำเนินการในพื้นที่ร้อยเอ็ดเสมอมา

“โรงเรียนพลเมือง” จึงเป็นอีกเครื่องมือหนึ่งแห่งการพัฒนาที่สำคัญส่งเสริมการเมืองภาคพลเมืองมี และยื่นให้ศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดร้อยเอ็ด

...หากจะแก้โรคร้อยเอ็ดที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ดได้นั้นสิ่งแรกที่เร่งดำเนินการนั้นคือการ “สร้างพลเมือง” ...

แน่นอนต้องพบกับคำถามตามมาอีกว่า???

...พลเมืองคืออะไร???

...พลเมืองสร้างได้อย่างไร???

...พลเมืองเป็นอย่างไร???

...ทำไมต้องเป็นพลเมือง???

และอีกร้อยล้านคำถามมากมายที่ล้วนต่างสงสัยเกี่ยวกับคำว่า “พลเมือง” นี้คงเป็นคำถามที่ทุกคนล้วนต้องการหาคำตอบให้กับตนเองกันทั้งสิ้น

กลยุทธ์ ที่ไม่ธรรมดาของสำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้าที่ไม่เคยบอกต่อที่ไหนมาก่อนแน่นอนว่าจะไม่บอกว่าพลเมืองคืออะไร หากอยากเป็นอยากสร้างต้องเข้ามาเรียนรู้ไม่มีใครไปบอกเราหรือไปสอนให้เราเป็นพลเมืองได้หากเราไม่ลงมือเรียนรู้เอง โรงเรียนพลเมืองจึงเป็นเครื่องมือหนึ่งในการสร้างพลเมืองให้เกิดขึ้นในพื้นที่เนื่องจากการสร้างความเป็นพลเมืองเป็นสิ่งที่ต้องใช้เวลาในการบ่มเพาะและเสริมสร้างอย่างต่อเนื่อง การเปิดพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชนในชุมชนเป็นหลัก มาเรียนรู้ พัฒนาและแก้ไขปัญหาชุมชนไปด้วยกันผ่านการมีส่วนร่วม จึงเป็นเป้าหมายหลักแห่งการสร้างพลเมืองอย่างต่อเนื่องของจังหวัดร้อยเอ็ด

...20 อำเภอ กับ 16 โรงเรียนพลเมือง... หากจะกล่าวถึงความต่อเนื่อง และกว้างขวาง ของพื้นที่โรงเรียนพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ดนั้นนับว่าเป็นการเปิดที่

อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว หากแต่เป้าหมายสำคัญนั้นกลับใช้จำนวนโรงเรียนพลเมือง หรือผู้เข้าเรียน แต่เป้าหมายหลักที่แท้จริงคือ ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในชุมชน ประชาชนมีจิตสำนึกต่อตนเองและสาธารณะมีความซื่อสัตย์สุจริต มีวินัยในตนเอง นี้ต่างหากที่เป็น “หัวใจ” สำคัญในการพัฒนา ปัจจุบันจังหวัดร้อยเอ็ดมีพื้นที่ โรงเรียนพลเมือง ที่รวมตัวกันจัดกิจกรรมดีต่อชุมชน สังคม ถึง 16 โรงเรียนทั่วจังหวัด ซึ่งล้วนแต่มีกิจกรรมดี ๆ ที่จัดขึ้นเพื่อประโยชน์ต่อตนเอง ส่วนรวม ชุมชน สังคม ทั้งสิ้น ซึ่งประกอบไปด้วย

**ตารางแสดงรายละเอียดการดำเนินโครงการโรงเรียนพลเมือง 10 อำเภอ
จังหวัดร้อยเอ็ด**

ปี 2559	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563
1.โรงเรียนพลเมือง ธวัชบุรี อำเภอ ธวัชบุรี	5.โรงเรียนพลเมือง พนมไพร อำเภอ พนมไพร	10.โรงเรียน พลเมืองเทศบาล เมืองร้อยเอ็ด	13.โรงเรียนพลเมือง ตำบลนาवल อำเภอพนมไพร	15.โรงเรียน พลเมืองปทุมรัตน์ อำเภอปทุมรัตน์
2.โรงเรียนพลเมือง โพนทอง อำเภอ โพนทอง	6.โรงเรียนพลเมือง หนองพอก อำเภอ หนองพอก	11.โรงเรียน พลเมืองสะอาด สมบูรณ์	14.โรงเรียน พลเมืองเมยวดี อำเภอเมยวดี	16.โรงเรียน พลเมืองโพนทอง อำเภอโพนทอง
3.โรงเรียนพลเมือง หินกอง อำเภอ สุวรรณภูมิ	7.โรงเรียนพลเมือง เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด รุ่น 1	12.โรงเรียนพลเมือง เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด รุ่น 2		
4.โรงเรียนพลเมือง สระคู อำเภอ สุวรรณภูมิ	8.โรงเรียนพลเมือง เหล่าหลวง อำเภอ เกษตรวิสัย			
	9.โรงเรียนพลเมือง ดงครั่งน้อย อำเภอ เกษตรวิสัย			

“...วิธีที่ดีที่สุดในการเริ่มต้นคือ เลิกพูดและจากนั้นก็เริ่มทำ...”

จากคำกล่าวที่ว่า “วิธีที่ดีที่สุดในการเริ่มต้นคือ เลิกพูดและจากนั้นก็เริ่มทำ” คือคำปณิธาน ของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ไม่รอช้าในการสร้างความสำเร็จให้เกิดขึ้นในพื้นที่ผ่านการสร้างความ เป็นพลเมืองให้เกิดขึ้นในพื้นที่ ซึ่งหนังสือเล่มนี้ได้รวบรวมภาพความสำเร็จที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ดจากการก่อตั้งโรงเรียนพลเมือง เพราะเราเชื่อเสมอมาว่า “โรงเรียนสร้างคน...(เกิดเป็น)...พลเมืองสร้างชาติ” ผ่านการเล่าเรื่องราวความสำเร็จ จากบุคคล **สุ** ความสำเร็จในพื้นที่ จนเกิดเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เป็นแรงผลักดันให้ จังหวัดร้อยเอ็ดขยายสู่พื้นที่แห่งพลเมืองต่อไป

“ภาพความสำเร็จที่ยิ่งใหญ่
เกิดจากภาพความสำเร็จเล็กๆ ที่ร่วมกัน”

...เคล็ด (แต่) ไม่ลับ...

สะกิดจุด ไม่หยุดใคร ... สะกิดใจ ไม่หยุดทำ

1. โรงเรียนพลเมืองธวัชบุรี

● **สะกิดจุด ไม่หยุดใคร** คือ ความสำเร็จที่เกิดกับตัวคนพัฒนาเป็นพลเมือง ของโรงเรียนพลเมืองธวัชบุรี ประกอบด้วย

1. **ผู้ใหญ่สัญญาชัย ช่องวารินทร์** ที่รักในการปลูกหญ้า สร้างฝัน ตามรอย เศรษฐกิจพอเพียง หัวใจนักพัฒนา รักสันโดษ แต่ไม่ละการเรียนรู้

2. **นางสีลา สุขสะอาด** ผู้รักในการเรียนรู้ ชื่นชอบการเปลี่ยนแปลงตนเอง และลงมือปฏิบัติโดยทันทีหากสิ่งนั้นจะทำให้ชุมชน/สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลง

● **สะกิดใจ ไม่หยุดทำ** คือ จากการดำเนินโครงการโรงเรียนพลเมืองสู่ การแก้ปัญหาในพื้นที่ จากโครงการหลุมรากพอเพียง สู่แหล่งการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง พื้นที่แห่งโคก หนอง นา โมเดล ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อประชาชนหัวใจพอเพียงได้เข้ามาศึกษา เรียนรู้ และสอบถามจากวิทยากรพลเมืองในพื้นที่ตำบลไพศาล อำเภอธวัชบุรี จังหวัด ร้อยเอ็ด ได้ ผ่านการผลักดันของนักเรียนโรงเรียนพลเมือง จนเกิดเป็นพื้นที่แห่งเกษตร พอเพียงในปัจจุบัน

2. โรงเรียนพลเมืองโพนทอง

● **สะกิดจุด ไม่หยุดใคร** คือ ความสำเร็จที่เกิดกับตัวคนพัฒนาเป็นพลเมืองของโรงเรียนพลเมืองโพนทอง ประกอบด้วย

1. **พ่อพยนต์ ปัญญาภา** นักปราชญ์แห่งโพนทองที่พยายามเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ไขปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียงมาโดยตลอด แม้ที่ผ่านมาจะพบแต่ความล้มเหลว นั้นไม่ได้หมายความว่าให้หยุดพยายาม เมื่อวิธีการทางทฤษฎีที่ฟังมาใช้กับชาวบ้านไม่ได้ผล ความเชื่อ ความศรัทธา จึงเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่ปลูกจิตสำนึกในตัวคนมาเป็นตัวแก้ไขปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียง เทคนิคง่าย ๆ ที่แสนธรรมดา บวกกับภูมิปัญญาของนักปราชญ์ อายุเป็นเพียงตัวเลขที่เต็มไปด้วยประสบการณ์

2. **พ่อจตุพล คำแดงไสยย์** ผู้รักในความเป็นธรรม มองจุดต่างเป็นจุดร่วม มองผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตนและเชื่อเสมอว่าการทำงานเป็นทีมย่อมได้ผลดีกว่าทำงานเพียงคนเดียว การเรียนรู้ไม่ได้กำหนดที่อายุแต่การเรียนรู้มักเกิดกับคนทุกอายุหากไม่หยุดพยายาม

● **สะกิดใจ ไม่หยุดทำ** คือ จากการดำเนินโครงการโรงเรียนพลเมืองสู่การแก้ปัญหาในพื้นที่ จากโครงการเลือกตั้งสมานฉันท์ ไม่ซื้อสิทธิ ขายเสียง ในการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านโดยมีแนวคิดที่ว่าเริ่มต้นจากการเลือกตั้งเล็ก ๆ ในหมู่บ้านก่อนแล้วค่อย ๆ เรียนรู้ผ่านการถอดบทเรียน ถึงจะนำไปขยายสู่พื้นที่อื่น ๆ ต่อไป จากการดำเนินการดังกล่าวสามารถพูดได้อย่างเต็มปากว่าสำเร็จ 100% ไม่มีการใช้เงินในการเลือกตั้ง จนนำไปสู่การขยายผลสู่พื้นที่ใกล้เคียงอย่าง ตำบลหินกอง และขยายสู่พื้นที่จังหวัดชัยภูมิ เป็นต้น

3. โรงเรียนพลเมืองหินกอง

● **สะกิดจุด ไม่หยุดใคร** คือ ความสำเร็จที่เกิดกับตัวคนพัฒนาเป็นพลเมืองของโรงเรียนพลเมืองตำบลหินกอง ประกอบด้วย

1. **ผู้ใหญ่อภิจักร ภูสนาม** อดีตผู้ใหญ่บ้านโพนพอง หมู่ 5 ตำบลหินกอง อำเภอสวรรคภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จุดเด่นมักเป็นคนจะไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ จนกว่าจะให้เห็น สัมผัส และลงมือปฏิบัติ ด้วยตัวเอง ผ่านการเข้าไปเรียนรู้ ลองผิด ลองถูกด้วยตัวเองจนเกิดเป็นการดำเนินงานทุกอย่างในฐานะผู้ใหญ่บ้านโดยลำพังจนกระทั่งเข้าเรียนที่โรงเรียนพลเมือง จึงมีจุดเปลี่ยนที่ทำให้กระตุ้นต่อมความท้าทายอีกครั้ง ในการเปลี่ยนตัวเองเป็นพลเมือง ดำเนินการเพื่อส่วนรวม ด้วยส่วนร่วม จนเกิดเป็นพลเมืองตัวอย่าง

ด้านการพัฒนาประชาธิปไตย ในการส่งเสริมการเลือกตั้งแบบสมานฉันท์ ไม่ซื้อสิทธิขายเสียงในหมู่บ้าน และเป็นผู้ขยายความรู้ให้ชุมชน/หมู่บ้านอื่นทั่วจังหวัดร้อยเอ็ด

● **สะกิดใจ ไม่หยุดทำ** คือ จากการดำเนินโครงการโรงเรียนพลเมืองในพื้นที่ทำให้ประชาชนในชุมชนตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ของตนเองมากขึ้น ด้วยสถานการณ์การเลือกตั้งที่เข้ามา ณ ขณะนั้นบวกกับเจตนาภรณ์ของอดีตผู้ใหญ่บ้านที่อยากจะเปลี่ยนแปลงให้การเลือกตั้งครั้งนี้เป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ และโปร่งใส การดำเนินงานโดยนำแนวคิดของนักเรียนโรงเรียนพลเมืองโพหนองมาใช้จึงเป็นแนวคิดที่ได้ผลดีที่สุด จนทำให้พื้นที่ หมู่บ้านโพหนอง หมู่ 5 ตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นพื้นที่ต้นแบบในการเลือกตั้งสมานฉันท์ ไม่ซื้อสิทธิขายเสียง และเป็นพื้นที่แห่งประชาธิปไตยอย่างสมบูรณ์แบบ

4. โรงเรียนพลเมืองสระคู

● **สะกิดจุด ไม่หยุดใคร** คือ ความสำเร็จที่เกิดกับตัวคนพัฒนาเป็นพลเมืองของโรงเรียนพลเมืองตำบลสระคูประกอบด้วย

1. **นางสาวประภากร โพธิ์หมุด** รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสระคู อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ลักษณะเด่นรักการเรียนรู้ มุ่งมั่นและตั้งใจทำงานในส่วนที่ตนเองรับผิดชอบมาได้อย่างดีที่สุดหากแต่ยังมีความเขินอายและยังไม่กล้าแสดงออก หากจะให้ทำงานอะไรที่เป็นเบื้องหลังย่อมทำได้ดีเสมอ แต่ต้องทำงานเบื้องหน้าอาจจะไม่กล้า และประหม่าการเปลี่ยนแปลงตัวเองจากโอกาสของรั้วโรงเรียนพลเมืองทำให้เกิดพัฒนาการในตัวเองมากขึ้นจนกลายเป็นอีกบุคคลหนึ่งที่ทำงานเพื่อส่วนรวมได้ทั้งเบื้องหน้าและเบื้องหลัง

● **สะกิดใจ ไม่หยุดทำ** คือ จากการดำเนินโครงการโรงเรียนพลเมืองนอกจากจะทำให้เกิดพลเมืองในพื้นที่แล้ว ยังเกิดพื้นที่ต้นแบบแห่งการแลกเปลี่ยนพื้นที่แห่งการจัดการขยะเพื่อประโยชน์ต่อสังคมและเป็นพื้นที่แห่งพลเมืองจิตสาธารณะ จนเกิดเป็นพื้นที่แห่งพลเมืองที่สมบูรณ์แบบพื้นที่หนึ่งในจังหวัดร้อยเอ็ด

5. โรงเรียนพลเมืองเสลภูมิ

● **สะกิดจุด ไม่หยุดใคร** คือ ความสำเร็จที่เกิดกับตัวคนพัฒนาเป็นพลเมืองของโรงเรียนพลเมืองเสลภูมิ ประกอบด้วย

1. **นายสิทธิพร ภูมิฐาน** ลักษณะเด่นของสารวัตกรำนันตำบลขวาว คือ การเป็นผู้นำต้องนำจริง ๆ ก่อน ต้องรู้ในสิ่งที่ควรรู้ ต้องลองในสิ่งที่ต้องลองก่อน เพื่อ

เป็นการนำร่อง ทำเป็นอย่างให้กับประชาชนให้กับลูกบ้านของเราได้ผู้นำไม่จำเป็นต้องนำทุกเรื่อง แต่ทุกเรื่องผู้นำต้องเรียนรู้และเข้าใจให้ไว เพื่อเอาองค์ความรู้นั้นมาปรับ ประยุกต์ใช้กับสังคม/ชุมชน ของตนเองให้ได้มากที่สุด นี่คือนักขณะผู้นำแห่งตำบลขาว อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

● **สะกิดใจ ไม่หยุดทำ** คือ จากการดำเนินโครงการโรงเรียนพลเมืองในพื้นที่เสลภูมิ ไม่ได้เพียงแค่กระตุ้น กระตุ้น ให้เกิดพลเมืองในพื้นที่ แต่ยังเป็น การเปิดพื้นที่สู่การเปลี่ยนแปลงต่างหากนี่คือวัตถุประสงค์ที่แท้จริง พื้นที่เกิดการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนได้อย่างถูกต้อง จากการกำจัดขยะในครัวเรือนของตนเองนั้นก็เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการลดขยะกองโตทางเข้าเมืองร้อยเอ็ด ให้หมดไปเพื่อทัศนียภาพของจังหวัดร้อยเอ็ดต่อไป

6. โรงเรียนพลเมืองหนองพอก

● **สะกิดจุด ไม่หยุดใคร** คือ ความสำเร็จที่เกิดกับตัวคนพัฒนาเป็นพลเมืองของโรงเรียนพลเมืองอำเภอหนองพอกประกอบด้วย

1. **นายอำพร ศรีโพธิ์ทอง** พลเมืองต้นแบบแห่งอำเภอหนองพอก บรูซร่างน้อยแต่ใจใหญ่ ซีนชอบ รักใคร่ และหลงใหลในความเป็นธรรมชาติ เมื่อต้องรู้ว่าขณะนี้บ้านเมืองป่าไม่ถูกทำลายจนแทบจะไม่มีสีเขียวของธรรมชาติให้เห็นบวกกับยุคปัจจุบันที่ปอดต้องการก๊าซบริสุทธิ์จากต้นไม้ จึงทำให้เกิดความสนใจในกิจกรรมปลูกป่า หากแต่จะทำคนเดียวคงยังไม่สำเร็จในทุกวันนี้

● **สะกิดใจ ไม่หยุดทำ** คือ จากการดำเนินโครงการโรงเรียนพลเมืองทำให้อำเภอหนองพอกเกิดกิจกรรมอาสาปลูกป่าเป็นธรรมเนียมทุกปีแล้วแต่พื้นที่ไหนมีความพร้อมก่อน แต่เป้าหมายของการดำเนินการครั้งนี้คือพื้นที่อำเภอโพหนองต้องเป็นพื้นที่สีเขียว เป็นปอดของธรรมชาติทั้งอำเภอ โดยผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันไปในทุก ๆ ตำบล จนเกิดเป็นกลุ่มที่เรียกกันว่า “กลุ่มปลูกป่าชุมชน” ที่ตระเวนปลูกป่า สร้างพื้นที่สีเขียวให้จังหวัดร้อยเอ็ด

7. โรงเรียนพลเมืองพนมไพร

● **สะกิดจุด ไม่หยุดใคร** คือ ความสำเร็จที่เกิดกับตัวคนพัฒนาเป็นพลเมืองของโรงเรียนพลเมืองพนมไพร ประกอบด้วย

1. **นายกวีระ เสม็ง** นายกองค้การบริหารส่วนตำบลหนองทัพไทย ผู้ชาย หัวใจแกร่งแห่งหนองทัพไทย จุดเด่นเป็นคนโผงผาง ใจใหญ่ เสียงดังฟังชัดกล้าได้ กล้าเสีย ทำงานแบบสายลุย และทำงานด้วยความมุ่งมั่นและตั้งใจ ไม่เอาเปรียบใคร ในทาง

กลับกันเป็นผู้ให้เสียมากกว่า ให้ทั้งผลงานที่มีประโยชน์ ให้ทั้งโอกาสคนในชุมชนได้เปิดรับสิ่งใหม่ ๆ มองทุกอย่างเป็นเรื่องที่ต้องเรียนรู้ไปด้วยกัน

● **สะกิดใจ ไม่หยุดทำ** คือ จากการดำเนินโครงการโรงเรียนพลเมืองทำให้พื้นที่ตำบลหนองทัพไทยเป็นพื้นที่แห่งป่าไม้ เพราะพลเมืองต่างหันมารักษาป่าไม้ แทนการทำลายมากขึ้น และต่างตระหนักถึงประโยชน์ต่างตอบแทนของกันและกันระหว่างชุมชนและผืนป่า มีประเพณีบวชป่าเพื่อเป็นสัญญาณในการรักษาป่า จนเกิดเป็นพื้นที่แห่งการมีพืชเศรษฐกิจที่เกิดจากความสมบูรณ์ของธรรมชาติ สร้างทั้งรายได้ และส่งเสริมคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนได้เป็นอย่างดี

8. โรงเรียนพลเมืองเหล่าหลวง อำเภอเกษตรวิสัย

● **สะกิดจุด ไม่หยุดใคร** คือ ความสำเร็จที่เกิดกับตัวคนพัฒนาเป็นพลเมืองของโรงเรียนพลเมืองเหล่าหลวงประกอบด้วย

1. **นายมิตร เขาน้อย** พลเมืองจิตอาสา พุดน้อย เน้นลงมือปฏิบัติ อีกทั้งยังได้รับเลือกให้เป็นตัวแทนอาสาพัฒนาชุมชน (อช.) โดยได้รับคัดเลือกจากเวทีประชาคมหมู่บ้านให้ปฏิบัติหน้าที่อาสาสมัครในหมู่บ้าน เพราะเป็นคนที่ยื่นขอการทำงานด้านจิตอาสา และไม่เคยปรีก่าบ่นสักคำจึงได้รับความไว้วางใจจากทุกคนในหมู่บ้านให้ดำเนินงานที่มีความรับผิดชอบสูงเสมอ หากแต่ก็สามารถทำออกมาได้ดีและประสบความสำเร็จทุกครั้งเช่นกัน

● **สะกิดใจ ไม่หยุดทำ** คือ จากการดำเนินโครงการโรงเรียนพลเมืองทำให้สถาบันพระปกเกล้า โดยวิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น (วปท.) ได้นำโครงการขยายไร่ถั่งลงสู่ชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหายยะ และส่งเสริมการกำจัดขยะอย่างถูกวิธี จนได้รับความสนใจเป็นอย่างมากสำหรับนักเรียนพลเมืองเอง และสมาชิกในชุมชน จนเกิดเป็นชุมชน/หมู่บ้านแห่งการไร่ถั่งขยะขึ้น เพียงเพราะหวังจะเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่เล็ก ๆ ในจังหวัดร้อยเอ็ดที่กำจัดขยะได้อย่างถูกต้อง ถูกวิธีจนขยะสามารถหมดไปจากบ้านเมืองได้

9. โรงเรียนพลเมืองดงคลังน้อย อำเภอเกษตรวิสัย

● **สะกิดจุด ไม่หยุดใคร** คือ ความสำเร็จที่เกิดกับตัวคนพัฒนาเป็นพลเมืองของโรงเรียนพลเมืองตำบลดงคลังน้อย ประกอบด้วย

1. **นางอัญญรัตน์ แสนภูมิ** ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมปลายขนาดกลางในตำบลดงคลังน้อย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด มีลักษณะเด่นที่เป็นผู้นำอยู่ในสายเลือด พุดจาไฟเราะ ฉะฉาน ฟังชัด ครบรูปไปด้วยองค์ความรู้ที่รอบตัว หากแต่

เชื่อมั่นว่าความรู้ไม่มีวันหยุดนิ่งตามกาลเวลาการหาคำรู้ใหม่ใส่ตัวจึงเป็นเรื่องสำคัญหากจะพัฒนาตนเองและสังคมให้ก้าวหน้า

● **สะกิดใจ ไม่หยุดทำ** คือ จากการดำเนินโครงการโรงเรียนพลเมือง ทำให้ตำบลดงคั้งน้อยสามารถขยายผลเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดแก้ไขปัญหายยะ ได้มากถึง 10 กว่าพื้นที่ใกล้เคียง จนประสบความสำเร็จก็ทั้งยังได้รับรางวัลชนะเลิศ Zero Waste School ในการกำจัดขยะ หากแต่ความสำเร็จที่เกิดไม่ใช่ความสำเร็จของใครทั้งหมดแต่เป็นความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการร่วมมือกันของทุกคนในชุมชน ทำให้ชุมชนตำบลดงคั้งน้อยตระหนักถึงปัญหายยะ และปัญหาของยาเสพติดมากขึ้น หากแต่การตระหนักโดยปราศจากการลงมือทำคงจะไม่ใช่สำหรับนักเรียนพลเมืองดงคั้งน้อย เพราะทุกคนต่างร่วมกันแก้ไขปัญหายาเสพติดจนทำให้สามารถเรียกได้ว่า ตำบลดงคั้งน้อยเป็นพื้นที่แห่งการปลอดยาเสพติดในระดับตำบลก็คงจะไม่ผิด

10. โรงเรียนพลเมืองเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด

● **สะกิดจุด ไม่หยุดใคร** คือ ความสำเร็จที่เกิดกับตัวคนพัฒนาเป็นพลเมืองของโรงเรียนพลเมืองเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ประกอบด้วย

1. **คุณหม่อมพร พัสตร** คุณหม่อมจิตอาสาแห่งจังหวัดร้อยเอ็ด ลักษณะเด่นเป็นคนเงียบขรึม พูดน้อยแต่พูดนะ สามารถขัดจูงผู้อื่นให้คล้อยตามและเห็นด้วยได้ ตามลักษณะนิสัยของผู้เป็นหม่อม

2. **นายวิฑูรย์ บุญทา** เจ้าของกิจการ FITNESS สถานที่ออกกำลังกายครบวงจรแห่งหนึ่งในจังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีลักษณะเด่นเป็นคน Active ตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา คล่องแคล่วและว่องไวชื่นชอบและหลงใหลในการทำงานแบบมีส่วนร่วม และมักจะเข้าหากันเป็นอย่างดีกับ คุณหม่อมพร พัสตร ที่เป็นคู่หู คู่ซี้กัน

**แตกต่างแต่ลงตัว เมื่ออีกคนสายเป็นทฤษฎี อีกคนยอมเป็นสายปฏิบัติ

● **สะกิดใจ ไม่หยุดทำ** คือ จากการดำเนินโครงการโรงเรียนพลเมืองในพื้นที่เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดทำให้กองทุนเขาชะหน้าประตูทางเข้าเมืองร้อยเอ็ดที่ผ่านไปมาก็ครั้งก็ไม่มีที่ท้าวจะลดลง กลับกันมีแต่จะเพิ่มขึ้นนั้นโดนทำลายลงไปโดยเกิดจากการผลักดันนโยบายเข้าสู่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างผู้ว่าราชการจังหวัด จนเกิดเป็นนโยบายกำจัดกองทุนเขาชะหน้าประตู

11. โรงเรียนพลเมืองสะอาดสมบูรณ์ อำเภอเมืองร้อยเอ็ด

● **สะกิดจุด ไม่หยุดใคร** คือ ความสำเร็จที่เกิดกับตัวคนพัฒนาเป็นพลเมืองของโรงเรียนพลเมืองสะอาดสมบูรณ์ ประกอบด้วย

1. **พ่อสุเกียรติ สุขนานอก** นักปราชญ์บทกวีแห่งสะอาดสมบูรณ์ บทพิสุจน์แห่งโรงเรียนพลเมืองที่บ่งชี้ได้ว่า อายุเป็นเพียงตัวเลขไม่มีใครแก่เกินเรียนลักษณะเด่นของพ่อสุเกียรติ สุขนานอก ที่ดูเรียบง่าย มีอารมณ์ของศิลปินเต็มเหนี่ยว และชอบการเรียนรู้ในสิ่งใหม่ ๆ เสมอ

2. **ร.ต.โยธิน อุปรา** อดีตข้าราชการผู้เป็นกำลังหลักของบ้านเมือง ภายหลังเกษียณอายุราชการก็ไม่ได้ทิ้งห่างประชาชน และขอศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ เพื่อเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของพลเมืองเพื่อพัฒนาประเทศชาติ

3. **คุณเต็ม กุรัง** พลเมืองผู้สร้างอาชีพจากการเรียนรู้ ลักษณะเด่นเป็นคนพูดน้อย ไม่ชอบอยู่นิ่งชอบการเรียนรู้ชอบงานศิลปะ ชอบงานฝีมือ มีแนวคิดสร้างสรรค์ เป็นนักประดิษฐ์สิ่งของและมองหากิจกรรมใหม่ ๆ เพื่อเข้าไปเรียนรู้อยู่เสมอ

● **สะกิดใจ ไม่หยุดทำ** คือ จากการดำเนินโครงการโรงเรียนพลเมืองทำให้เกิดอาชีพสร้างความเปลี่ยนที่เรียกว่า “พื้นที่เปลี่ยน ปากท้องก็ดีขึ้น” ปัญหาสุขภาพและลดค่าใช้จ่ายจากการต้องซื้อผักที่มีสารพิษเจือปนกินอยู่ตลอด โดยดัดแปลงล้อยารถยนต์ที่ไม่ใช้แล้วมาเป็นกระถางปลูกพืชผักสวนครัวไว้รับประทาน ภายได้ข้อจำกัดของพื้นที่ใช้สอยไม่เพียงพอไม่สามารถปลูกผักรับประทานเองได้ จนทำให้ตอนนี้ทุกครัวเรือนสามารถปลูกผักไร้สารเคมีเพื่อรับประทานได้ซึ่งเป็นผลให้สุขภาพแข็งแรงตามลำดับ

12. โรงเรียนพลเมืองเสลภูมิ รุ่น 2 อำเภอเสลภูมิ

● **สะกิดจุด ไม่หยุดใคร** คือ พลเมืองของโรงเรียนพลเมืองเสลภูมิ รุ่น 2 ประกอบด้วย

1. นักเรียนโรงเรียนพลเมืองเสลภูมิ รุ่น 2 ทุกคน ที่ร่วมกับแก้ปัญหา ลักษณะเด่นของนักเรียนพลเมืองเสลภูมิ รุ่น 2 คือ การร่วมกลุ่มที่แน่นหนา การเป็นหนึ่งเดียวกันและมองปัญหาเป็นเรื่องของส่วนรวมเน้นการสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันและความเข้าใจที่ตรงกัน และพร้อมให้พื้นที่เปิดรับสิ่งใหม่ ๆ ที่เข้ามา เพื่อการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นเสมอเพราะเชื่อว่า หากทุกคนเปลี่ยน พื้นที่ก็จะเปลี่ยนตาม

- **สะกิดใจ ไม่หยุดทำ** คือ จากการดำเนินโครงการโรงเรียนพลเมืองทำให้เกิด “กิจกรรม 1 อย่าง ประโยชน์ 2 ต่อ” เป็นกิจกรรมปลูกป่าในใจคน โดยกำหนดปลูกปาริมพรางแม่น้ำชี เพื่อป้องกันปัญหาน้ำท่วมซ้ำซากอีกทั้งยังได้นำเสนอให้กับรองผู้ว่าราชการจังหวัดและหน่วยงานราชการเพื่อกำหนดเป็นนโยบายแผนปฏิบัติร่วมกันของประชาชน

13. โรงเรียนพลเมืองน่านวล อำเภอพนมไพร

- **สะกิดจุด ไม่หยุดใคร** คือ ความสำเร็จที่เกิดกับตัวคนพัฒนาเป็นพลเมืองของโรงเรียนพลเมืองน่านวล ประกอบด้วย

1. **นายนรา ไพรสวรรณ์** ผู้ใหญ่บ้านแห่งตำบลน่านวล ผู้มองวิกฤตเป็นโอกาส หัวใจนักพัฒนา มองปัญหาเป็นเรื่องใกล้ตัวลักษณะเป็นคนหนักแน่นมีความเป็นผู้นำอย่างเต็มเปี่ยมพูดน้อยแต่ทำมากจะไม่พูดว่าสิ่งที่ทำเป็นเรื่องยากแต่จะทำสิ่งที่ยากให้เป็นเรื่องง่าย และยึดมั่นในคำที่ว่า “ไม่มีสิ่งใดที่ทำได้ หากไม่ลงมือทำ”

- **สะกิดใจ ไม่หยุดทำ** คือ จากการดำเนินโครงการโรงเรียนพลเมืองทำให้เกิดการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ของคนในชุมชน โดยดึงเอาวิกฤตมาเป็นโอกาส เอาวิกฤตมากลับเป็นบทเรียนหน้าหนึ่งที่กระตุ้นกระตุ้นส่งเสริม ผลักดัน ให้ชุมชนเกิดประสิทธิภาพ จนเกิดชุมชนเข้มแข็งแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองจนเป็นพื้นที่แห่งการเรียนรู้วิกฤตน้ำท่วมและเป็นพื้นที่แห่งการผลิตสินค้าจากการมองวิกฤตเป็นโอกาสในครั้งนี้ได้สำเร็จ

14. โรงเรียนพลเมืองเมยวดี อำเภอมะยวดี

- **สะกิดจุด ไม่หยุดใคร** คือ ความสำเร็จที่เกิดกับตัวคนพัฒนาเป็นพลเมืองของโรงเรียนพลเมืองเมยวดี ประกอบด้วย

1. **นักเรียนพลเมืองเมยวดี** ที่ร่วมกันเป็นหนึ่งเพื่อเป็นพลเมืองแห่งเมยวดี การพัฒนาที่ดีต้องไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลังลักษณะเด่นของนักเรียนโรงเรียนพลเมืองเมยวดีทุกคนคือ มีน้ำใจ และการรวมกลุ่มกัน หากมีกิจกรรมหรือสิ่งใหม่ ๆ เข้ามาทำให้เรียนรู้ทุกคนพร้อมที่จะเข้ามาเรียนรู้โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนที่เป็นเงิน หรือของมีค่าอื่นเพียงแต่เพื่อหวังหาความรู้ใหม่ ๆ ให้ตนเองและชุมชนเท่านั้น นี่คงเป็นลักษณะนิสัยดีๆ ดังเดิมของชุมชนเมยวดีก็คงจะไม่ผิด

- **สะกิดใจ ไม่หยุดทำ** คือ จากการดำเนินโครงการโรงเรียนพลเมืองทำให้พื้นที่เกิดวิถีการใช้ชีวิตแบบใหม่ เกิดวิถีการเรียนรู้แบบใหม่ภายใต้สถานการณ์และบริบทของชุมชน การเรียน การสอนแบบสัจจริงเป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่เกิดขึ้นในโรงเรียน

พลเมืองเมยวดี คือการเป็นผู้เหย้า และผู้เยือน ผลัดเปลี่ยนกันเป็นเจ้าบ้านในแต่ละตำบล ในแต่ละหมู่บ้านทำให้ชุมชนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันจนเป็นวัฒนธรรม และการเรียนรู้ร่วมกัน เกิดการพึ่งพากันเองภายในหมู่คณะ มากกว่ารอการพึ่งพาจากหน่วยงานภายนอกเพียงอย่างเดียว แม้ในภาวะสถานการณ์น้ำท่วมขังที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ และได้รับความเดือดร้อนกันถ้วนหน้า หากแต่สิ่งที่หล่อหลอมชุมชนให้อยู่ร่วมกันได้ และรอดพ้นจากวิกฤตคือ ความสามัคคีที่เกิดขึ้นของคนในชุมชน ภายใต้บริบทชุมชนที่ เรียกว่า “แก๊วซีที่ตนเองก่อน แล้วสังคมจะเปลี่ยนแปลงตาม”

15. โรงเรียนพลเมืองปทุมรัตต์ รุ่น 2 อำเภอปทุมรัตต์

● **สะกิดจุด ไม่หยุดใคร** คือ ความสำเร็จที่เกิดกับตัวคนพัฒนาเป็นพลเมืองของโรงเรียนพลเมืองปทุมรัตต์ รุ่น 2 ประกอบด้วย

1. **นายศิลารักษ์ เขียวสนาม** พลเมืองต้นแบบแห่งปทุมรัตต์ ลักษณะเด่นคือชอบทำงาน ทำกิจกรรมที่เป็นส่วนรวม กล้าคิด กล้าพูด กล้าลงมือปฏิบัติ พื้นฐานเป็นคนยิ้มแย้มแจ่มใส ร่าเริง หากแต่เมื่อใดที่ได้ลงมือทำให้สิ่งที่ตนเองชอบจะเป็นคนที่จริงจังและตั้งใจ เพื่อให้สิ่งนั้น ๆ บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ และเชื่อเสมอว่า “**ความรู้ไม่ได้หยุดอยู่กับที่ฉันใด การแสวงหาคำความรู้ใหม่ ๆ เพื่อนำมาพัฒนาชุมชนตนเองก็ไม่ควรหยุดฉันนั้น**”

● **สะกิดใจ ไม่หยุดทำ** คือ จากการดำเนินโครงการโรงเรียนพลเมือง แม้จะเป็นโรงเรียนพลเมืองน้องใหม่แต่ความสำเร็จที่เกิดขึ้นในพื้นที่กลับไม่ธรรมดา อำเภอปทุมรัตต์เกิดพื้นที่สายบุญ หรือที่เรียกกันว่า ถนนสายวัฒนธรรม ขึ้นเป็นที่แรกที่เกิดจากการรวมตัวกันของชุมชนในการสร้างวัฒนธรรมทางประเพณีและศาสนา อันเป็นสิ่งที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของทุกคนไว้ด้วยกัน พื้นที่เกิดประเพณีวัฒนธรรม เกิดการแบ่งปัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้และเป็นโมเดลให้พื้นที่/ชุมชนอื่น ๆ เข้ามาศึกษาเรียนรู้และทำกิจกรรมไปด้วยกัน

16. โรงเรียนพลเมืองโพหนอง รุ่น 2 อำเภอโพหนอง

● **สะกิดจุด ไม่หยุดใคร** คือ ความสำเร็จที่เกิดกับตัวคนจากการพัฒนาเป็นพลเมืองของโรงเรียนพลเมืองโพหนอง รุ่น 2 ประกอบด้วย

1. **นักเรียนพลเมืองโพหนอง** รุ่น 2 มีความท้าทายหนึ่งที่เกิดขึ้นอย่างไม่ทันตั้งตัวคือ สถานการณ์โรคระบาด covid – 19 ที่ไม่สามารถออกไปไหนได้ หรือไม่สามารถรวมกลุ่มกันได้ หากแต่ความเป็นพลเมืองที่ปลูกฝังกันมาตั้งแต่รุ่นพี่ สู่ รุ่นน้อง

13. โรงเรียนพลเมืองน่านवल อำเภอพนมไพร

ปฏิเสธไม่ได้เลยว่าโรงเรียนพลเมืองได้รับความสนใจจากพี่น้องชาวร้อยเอ็ดเป็นอย่างมาก แม้แต่อำเภอพนมไพรเองที่แม้จะเคยมีจัดให้มีโรงเรียนพลเมืองไปแล้วก็ตาม แต่ในปีนี้ก็กลับขอร้องกิ่งอำเภอนอนให้คณะผู้ประสานงานโรงเรียนพลเมืองลงพื้นที่อำเภอพนมไพรอีกครั้งผ่านการประสานงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองทัพไทย (นายกวีระ เสมัง) ที่ไม่ว่าจะมีการประชุมร่วมกันกี่ครั้งก็จะนำเอาโครงการโรงเรียนพลเมืองเข้าไปพูดคุยและนำเสนอให้นายกท่านอื่นทราบอยู่ด้วยเสมอ (พลเมืองแหละนะ...ที่ทำแต่เรื่องดี ๆ มีของดีก็ต้องบอกต่อ) จนนายกท่านอื่นอดใจไม่ไหวไปตาม ๆ กัน (อาหารดีมีประโยชน์ ใครเล่าจะไม่อยากลองชิม) จึงทำให้ทางคณะผู้ประสานงานโครงการโรงเรียนพลเมืองต้องเปิดพื้นที่โรงเรียนพลเมืองอีกครั้งในอำเภอพนมไพร แต่ความพิเศษในคราวนี้คือเปิดในตำบลน่านवलเป็นตำบลแรก กระแสดีไม่มีตกจริง ๆ สำหรับโรงเรียนพลเมืองในอำเภอนี้...

“ตำบลน่านवल” อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ห่างจากตัวอำเภอพนมไพรเพียง 20 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากเมืองร้อยเอ็ดถึง 80 กิโลเมตร กันเลยทีเดียว พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ประชากรประกอบอาชีพทำไร่ ไร่ นา เป็นเรื่องปกติของชาวชนบท

| ...โรงเรียนสร้างคน...

...ฟ้า ฝน แกล้งกันอย่างนี้เสมอ รังแกคนเราทำไม...

ฤดูฝนกับ “วิกฤตอุทกภัยน้ำท่วมขัง” เป็นปัญหาที่ต้องประสบพบเจอทุกปีของชาวนานาวล แต่จะทำไมให้ปัญหานี้ท่วมไปนั่นสินะ คือหนทางที่ต้องคิดหาคำตอบ แต่พลังน้อย ๆ เพียงพลังเดียวจะทำอะไรได้

...เรียนรู้ แก้อไข ปรับใช้ พัฒนาต่อ...

จากการเข้าเรียนในรั้วของโรงเรียนพลเมืองนานวล ทำให้เกิดพลเมืองตัวอย่างขึ้น และคงจะเป็นใครไปไม่ได้นอกจาก **นายนรา ไพรสสุวรรณ ประธานรุ่นนักเรียนโรงเรียนพลเมืองตำบลนานวล** ซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นผู้ใหญ่บ้านจากที่เคยยื่นมอมน้ำท่วมขังในทุกปีจนหมดสิ้นหนทางแก้ไข แต่เมื่อเข้าเรียนในโรงเรียนพลเมืองทำให้รู้เลยว่าเราไม่ควรยื่นดูเฉยๆ ไม่หาหนทางแก้ไขต่อไปยิ่งด้วยตำแหน่งที่ตนเองเป็นถึงผู้ใหญ่บ้าน หากจะให้ยื่นดูเฉย ๆ คงจะไม่ใช่เรื่อง เชื่อว่าหลายคนคงจะยังไม่รู้จักผู้ใหญ่บ้านท่านนี้เป็นแน่แท้ **นายนรา ไพรสสุวรรณ** เดิมเป็นผู้ที่เล่นการเมืองเพียงอย่างเดียว มีการพัฒนาชุมชนตามหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านท่านนี้ที่เป็นหน้าที่หลัก แต่ใครจะรู้ว่าโรงเรียนพลเมืองเปลี่ยนคนได้

...หน้าที่ ที่มากกว่าหน้าที่...

การเข้ามาเป็นนักเรียนพลเมืองของผู้ใหญ่บ้านท่านนี้นอกจากจะต้องทำหน้าที่บริหารจัดการและดูแลทุกข์สุขของลูกบ้านแล้วยังต้องทำหน้าที่ของนักเรียนด้วยการมีความรับผิดชอบต่อตนเองจึงเป็นเรื่องสำคัญของนักเรียนพลเมืองทุกคน เข้ามาเรียนเป็นประจำตรงต่อเวลา มีจิตอาสาจิตสาธารณะและเข้าไปมีส่วนร่วมในชุมชนให้มากขึ้น กล้าคิด กล้าพูด กล้าแลกเปลี่ยนให้มากขึ้น ถึงจะเรียกได้ว่าทำหน้าที่ของตนเองอย่างสมบูรณ์แบบที่แท้จริงหลังจากที่ได้เข้ามาเรียนโรงเรียนพลเมืองแล้วแน่นอนว่ามีกรเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในตัวเองเป็นอันดับแรก มีจิตใจที่อยากจะพัฒนาชุมชน โดยคิดว่าตนเป็นประชาชนคนหนึ่งในชุมชนที่อยากจะพัฒนาชุมชนของตนเองในฐานะพลเมือง จึงได้ชักชวนเพื่อนร่วมรุ่นชาวบ้านร่วมอุดมการณ์จัดทำโครงการในชุมชนนานวลขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการบริหารจัดการขยะต้นทาง (ที่เป็นสาเหตุในการเกิดปัญหาอุทกภัยน้ำท่วมขัง จากเศษขยะอุดตันท่อระบายน้ำ อุดตันทางน้ำไหล) สร้างนวัตกรรมเตาถ่านของดินานวล เพื่อเป็นการสร้างรายได้เสริมให้กับประชาชนในชุมชน ตลอดจนผลักดันและส่งเสริมให้โครงการ/กิจกรรมเข้าสู่ระดับตำบล และเข้าประกวดจนได้รับรางวัล

มากมายทั้งรางวัลสำนักงานสีเขียว Green Office จากกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทำให้ปัจจุบันตำบลนาवलกลายเป็นสถานที่ศึกษาดูงานของผู้ที่สนใจอีกด้วย...

...ตัวอย่างทำให้ดู ตัวอย่างมีให้เห็น...

แน่นอนว่าเมื่อผู้นำอย่างผู้ใหญ่บ้านตำบลนาวัลยังเปลี่ยนแล้ว มีหรือที่ผู้ตามจะไม่เปลี่ยนด้วยการรวมกันเป็นหนึ่งเพื่อเป็นจิตอาสาในการช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาน้ำท่วมขัง จึงเป็นอีกความร่วมมือหนึ่งในฐานะนักเรียนพลเมืองตำบลนาวัลทำให้เห็นแล้วว่าไม่ว่าจะเป็นใคร ดำรงตำแหน่งไหน ก็ไม่สำคัญเท่ากับการพึ่งพาอาศัยกันและกันของชุมชนเองทั้งในยามทุกข์ และยามสุข ไม่สำคัญเท่ากับการให้และการแบ่งปันซึ่งกันและกัน เพียงเท่านี้เราก็สามารถพูดได้อย่างไม่อายปากแล้วว่า เราเป็นพลเมือง

นอกจากนี้ **นายนรา ไพรสวรรณ์** ยังได้กล่าวไว้อีกว่า...

“การเข้ามาเป็นนักเรียนโรงเรียนพลเมืองตำบลนาวัลเกิดจากความอยากอยากที่จะมาศึกษาหาความรู้ อยากที่จะเข้ามาเรียนเพื่อนำมาปรับใช้ต่อในชุมชนและได้ยินชื่อเสียงตำนานที่รุ่นพี่ก่อน ๆ เล่าขานมานานด้วย จึงไม่ใช่ว่าเรื่องยากที่จะตัดสินใจเข้ามาเรียนในโรงเรียนพลเมืองแห่งนี้ แรก ๆ อาจารย์ผู้สอนซึ่งเป็นประธานศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดร้อยเอ็ด จะสอนในเรื่องของพลเมือง และนโยบายสาธารณะ สอนกระบวนการคิด การมองปัญหาในพื้นที่และนำมาวิเคราะห์ และปัญหาที่นักเรียนทุกคนต่างเห็นพ้องต้องกันคือปัญหาน้ำท่วมจนเกิดเป็น **“วิกฤตอุทกภัยน้ำท่วมขัง”** อันเกิดจากขยะที่ไปอุดตันทางระบายน้ำ หากแต่การดำเนินการแก้ไขปัญหายังเป็นเรื่องที่พลังเล็ก ๆ ของนักเรียนพลเมืองยังคงแก้ไขไม่ได้ ทำได้แต่เพียงช่วยเหลือกันเองในยามเกิดวิกฤต ระดมทุน เป็นจิตอาสา และสิ่งที่ทำให้นักเรียนโรงเรียนพลเมืองนาวัลทุกคนตระหนักถึงปัญหาคือขยะ แม้จะแก้ไขปัญหาน้ำไม่ท่วมไม่ได้ แต่เราสามารถแก้ไขปัญหาขยะอันเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดน้ำท่วมได้ เพียงแค่เริ่มจากตัวเองเป็นหลัก

ในนามของนักเรียนโรงเรียนพลเมืองนาวัลนอกจากการรวมตัวกันเป็นจิตอาสาช่วยเหลือน้ำท่วมซึ่งเป็นสิ่งที่ทุกคนควรทำ เนื่องจากการเกิดวิกฤตแน่นอนไม่มีใครมีความสุข มีแต่ความทุกข์ มีแต่ความเสียหาย นับเป็นสิ่งหนึ่งที่เป็นการปลูกฝังให้นักเรียนทุกคนมีความเป็นพลเมืองแล้ว การสร้างอาชีพให้เกิดขึ้นในชุมชนจึงเป็นอีกวิธีหนึ่งที่พลเมืองทำให้เป็นโอกาสได้เราไม่สามารถรู้ได้เลยว่าดินที่น้ำพัดพามาจากหลายทิศทางจนเกิดเป็นดินกองโต ๆ ที่ทุกคนมักจะมองว่าเป็นดินที่สกรปรองจะสามารถนำมาปลูก ๆ บ้าง ๆ เป็นเตาได้ ไร่ครึ่ง...ทุกคนอ่านไม่ผิด ชาวนาวัลสามารถปั้นเตาถ่านส่งออกขายได้แล้ว ซึ่งสามารถสร้างเป็นอาชีพให้กับชาวบ้านได้และนักเรียนพลเมืองก็ได้เอาอาชีพนี้มาต่อยอด

จนเกิดเป็นวิสาหกิจชุมชน ...ดินดี เตาดีมีที่นานวล... นี่เป็นเพียงพลังเล็ก ๆ ของนักเรียนโรงเรียนพลเมือง เรามักจะบอกกันเองเสมอว่าพวกเราเป็นเพียงพลังเล็ก ๆ แต่ถึงแม้เราจะจิ๋วแต่เราแจ่มใส ขอบอก...”

...ความสำเร็จที่อยากบอกต่อ...

...ทุกอย่างอยู่ที่ใจ ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนถ้าใจมันใช่ มันก็จะเป็นสุข...

แน่นอนว่าทุกพื้นที่มีปัญหาเกิดขึ้นไม่เว้นแม้แต่พื้นที่เล็ก ๆ อย่างตำบลนานวล แต่ถ้าเรามองว่าน้ำท่วมเป็นปัญหามันก็จะเป็นปัญหาที่เราต้องอยู่กับมัน หากเรามองว่ามันเป็นปัญหาที่ก่อให้เกิดโอกาสเราจะสามารถนำมาสร้างความสุขให้เราได้ทุกอย่างอยู่ที่ใจ ต่อให้เราหนีปัญหาน้ำท่วมไปอยู่ที่อื่นแต่ไม่มีอาชีพ ไม่มีความสุขเราก็จะอยู่ไม่ได้และกลับมาอยู่นานวลแห่งนี้อยู่ดีและการเข้าเรียนโรงเรียนพลเมืองไม่ได้ทำให้ผิดหวังอย่างที่เคยกลัว กลับทำให้มากกว่าสมหวังคือได้ทั้งความรู้ ได้ทั้งอาชีพ หากจะให้พูดถึงความประทับใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนในโรงเรียนพลเมืองคงจะยาว 3 หน้ากระดาษแน่ ๆ แต่นั่นเป็นเพราะโรงเรียนพลเมืองเป็นการเรียนการสอนที่อิสระ เป็นกันเอง ซึ่งนับว่าเป็นความพิเศษหาที่ใดเปรียบไม่ได้การเรียนนักเรียนก็เป็นคนกำหนดวันเรียนกันเอง ซึ่งถือว่าเป็นโรงเรียนที่ดีเกี่ยวกับชุมชน แม้นักเรียนบางคนจะมีภาระหน้าที่ในชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมเรื่อย ๆ แต่เพราะโรงเรียนพลเมืองที่มีความยืดหยุ่นสูง สามารถพูดคุย ตกลงและปรับเปลี่ยนวันเรียนได้การได้เข้าเรียนมา 1 ปี และจะจบในปีนี้ ถือว่าเป็นความรู้ที่คณะ อาจารย์ และโรงเรียนพลเมืองมอบให้ประชาชนที่ไม่มีโอกาสได้เรียน ได้นำความรู้นี้ไปต่อยอดและนำไปปรับใช้ในชุมชนได้อย่างแท้จริง...

ผู้ใหญ่นรา ไพรสสุวรรณ

นักเรียนโรงเรียนพลเมืองตำบลนานวล

...พลเมืองสร้างชาติ...

...ความสำเร็จที่เกิดจากความท้าทายของโรงเรียนพลเมืองนานาชาติ
อำเภอพนมไพร...

...ไม่มีความสำเร็จใดเกิดขึ้นภายในระยะเวลาอันสั้นและไม่มีความสำเร็จใดเกิดขึ้นจากการลงมือปฏิบัติเพียงคนเดียว หากแต่ความสำเร็จต้องมาจากหลาย ๆ ฝ่ายร่วมด้วยช่วยกันจึงจะสามารถเอาชนะปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างจริงจังและยั่งยืนไม่มีใครล้มตาตื่นขึ้นมาแล้วไม่เจอปัญหาหากแต่จะจมอยู่กับปัญหาหรือหาทางแก้ไข นั่นคือคำตอบที่ทุกคนต่างมีอยู่ในใจแล้ว แต่สำหรับนักเรียนโรงเรียนพลเมืองตำบลนาवलเลือกที่จะหาทางแก้ไขปัญหาเพื่อแก้ปัญหาหน้าท่วมที่เกิดขึ้นทุกปีจะไม่ได้หมดไปแต่อย่างน้อยก็ทำให้ทราบสาเหตุของการเกิดปัญหาและปรับเปลี่ยนวิธีคิด วิธีทำ

“**เกิดพื้นที่ ให้การเรียนรู้อย่างไม่หวังสิ่งตอบแทน**” วิฤตการณ์น้ำท่วมแม้จะเกิดมาหลายต่อหลายครั้ง เมื่อไม่มีใครคิดเปลี่ยนแปลงพื้นที่กึ่งคงเป็นพื้นที่ ที่ร้องขอความช่วยเหลือจากภายนอกมากกว่ามองการช่วยจากตัวเอง หากแต่วิฤตการณ์ที่เข้ามากลับเป็นบทเรียนหนึ่งที่ส่งเสริม ผลักดัน ให้เกิดประสิทธิภาพของคนในชุมชน จนเกิดเป็นชุมชนเข้มแข็ง แก้ปัญหาเบื้องต้นได้ด้วยตนเอง ดึงวิกฤตเป็นโอกาส เป็นพื้นที่แห่งการเรียนรู้ในวิฤตน้ำท่วมและเป็นพื้นที่แห่งการผลิตสินค้าจากการมองวิฤตเป็นโอกาส

“**เหรียญมี 2 ด้าน ฉันทใด ปัญหาที่เกิดขึ้นย่อมมีผลดีตามมานั้น**”

ห้ามน้ำท่วมไม่ให้น้ำท่วมจากอุทกภัยคงไม่ได้แต่ห้ามน้ำท่วมขังที่เกิดจากขยะได้ โดยการกำจัดขยะอย่างถูกวิธี แม้น้ำที่ท่วมจะเอามาสร้างประโยชน์ไม่ได้แต่ดินที่น้ำพัดพามาสามารถนำมาสร้างรายได้ สร้างอาชีพ สร้างสินค้าประจำตำบลได้จนถึงปัจจุบัน...

...เคล็ด (แต่) ไม่ลับ...

โรงเรียน (พลเมือง) สร้างคน ... สู ... พลเมือง (ที่) สร้างชาติ

“โรงเรียนพลเมืองนาวล”

สะกิดจุด ไม่หยุดใคร

ความสำเร็จที่เกิดกับตัวคนพัฒนาเป็นพลเมืองของโรงเรียนพลเมืองนาวล ประกอบด้วย

1.นายรา ไพรสวรรณ์ ผู้ใหญ่บ้าน แห่งตำบลนาวลผู้มองวิกฤตเป็นโอกาส หัวใจนักพัฒนามองปัญหาเป็นเรื่องใกล้ตัวลักษณะเป็นคนหนักแน่นมีความเป็นผู้นำอย่างเต็มเปี่ยมพูดน้อยแต่ทำมากจะไม่พูดว่าสิ่งที่ทำเป็นเรื่องยากแต่จะทำสิ่งที่ยากให้เป็นเรื่องง่าย และยึดมั่นในคำที่ว่า **“ไม่มีสิ่งใดที่ทำได้ หากไม่ลงมือทำ”**

สะกิดใจ ไม่หยุดทำ

จากการดำเนินโครงการโรงเรียนพลเมืองทำให้เกิดการสร้างอาชีพสร้างรายได้ของคนในชุมชน โดยดึงเอาวิกฤตมาเป็นโอกาส เอาวิกฤตมากลับเป็นบทเรียนหน้าหนึ่ง ที่กระตุ้นกระตุ้นส่งเสริม ผลักดัน ให้ชุมชนเกิดประสิทธิภาพจนเกิดชุมชนเข้มแข็ง แก้ปัญหาได้ด้วยตนเองจนเป็นพื้นที่แห่งการเรียนรู้วิกฤตน้ำท่วมและเป็นพื้นที่แห่งการผลิตสินค้าจากการมองวิกฤตเป็นโอกาสในครั้งนี้ได้สำเร็จ

โรงเรียนพลเมืองน่านวล อำเภอพนมไพร

นักเรียนโรงเรียนพลเมืองน่านวล

ตำบลน่านวล
ประสบปัญหาน้ำท่วมทุกปี

สัการตั้งศูนย์ประสานงานช่วยเหลือภัยพิบัติ
ภายใต้การมีจิตสำนึกของพลเมือง

และมองวิกฤตเป็นโอกาส พัฒนาเตา
จากดินในกระแสน้ำ สู้ภัยได้ให้ชุมชน

14. โรงเรียนพลเมืองเมยวดี อำเภอเมยวดี

...“10 ปากว่า ไม่เท่าตาเห็น” ...

...อีกหนึ่งอำเภอในจังหวัดร้อยเอ็ดที่ไม่ไปถึงก็คงจะไม่ได้ เพราะการเดินทางของโรงเรียนพลเมืองไปถึงอำเภอโพหนองมาแล้วถึง 2 ครั้ง 2 ครา และโรงเรียนพลเมืองยังได้ไปเยือนถิ่นอำเภอหนองพอกมาแล้วด้วยเช่นกันหากจะขยับไปให้ไกลอีกสักนิดคงจะไม่ทำให้เสียเวลาสักเท่าไร อย่างอำเภอใกล้เคียงบ้านที่เมืองน่อง เช่นอำเภอเมยวดีที่มีอาณาเขตทั้งทิศใต้และทิศตะวันตกติดกับอำเภอโพหนอง ทิศตะวันออกติดกับอำเภอหนองพอก และมีทิศเหนือติดกับอำเภอกุฉินารายณ์ (จังหวัดกาฬสินธุ์)

“อำเภอเมยวดี” มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ด้วยกันจำนวน 4 แห่ง ได้แก่

1. เทศบาลตำบลชุมพร
2. เทศบาลตำบลเมยวดี
3. เทศบาลตำบลบุ่งเลิศ
4. เทศบาลตำบลชมสะอาด

...โรงเรียนสร้างคน...

...พลเมืองสร้างชาติ...

...โรงเรียนพลเมืองเมยวดี... เริ่มก่อตั้งและดำเนินการเรียนการสอนเมื่อช่วงเดือนมกราคม 2562 ที่ผ่านมามาจนถึงเดือน กรกฎาคม 2562 ณ ห้องประชุมเทศบาลตำบลเมยวดี กว่า 7 เดือนที่โรงเรียนพลเมืองเมยวดีดำเนินการเรียนการสอน แน่นนอน ย่อมต้องมีกิจกรรมที่หลากหลายมีพลเมืองเกิดขึ้นในพื้นที่มีนวัตกรรมชุมชนที่สามารถนำเอาไปต่อยอดในชุมชนได้เป็นอย่างดีแน่นอน และโรงเรียนพลเมืองเมยวดีได้ปิดฉากจบไปอีกรุ่นอย่างสวยงามเมื่อวันที่ 14 กันยายน 2563 ที่ผ่านมา

แม้การขึ้นเวทีระดับจังหวัดจะเป็นสิ่งที่ท้าทายสำหรับนักเรียนพลเมืองเมยวดี แต่ก็ทำออกได้อย่างน่าภาคภูมิใจเพราะการขึ้นเวทีในครั้งนี้มีเป้าหมายที่ยิ่งใหญ่นั้นก็เพื่อนำเสนอนโยบายสาธารณะของห้องเรียนให้กับผู้ว่าราชการจังหวัด รับทราบและดำเนินการอีกทั้งยังเป็นการนำเสนอโยบายให้กับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องได้ทราบถึงเจตนารมณ์ของนักเรียนพลเมือง และโรงเรียนพลเมืองอีกด้วย นอกจากนี้ยังได้นำเสนอโยบายต่อคณะอาจารย์ผู้สอนและรุ่นพี่นักเรียนโรงเรียนพลเมืองทั้ง 14 โรงเรียนที่จบหลักสูตรโรงเรียนพลเมืองไปก่อนหน้านี้แล้วรับทราบด้วยเช่นกัน

...ศักยภาพน้องใหม่ยิ่งใหญ่ไม่ใช่เล่น...

...ยิ่งสูง ยิ่งท้าทาย

ยิ่งท้าทาย ยิ่งต้องทำให้ได้...

อำเภอเมยวดี เป็นพื้นที่ห่างไกลจากตัวเมืองร้อยเอ็ดมากถึง 80 กว่ากิโลเมตร ทำให้ปัญหาความเป็นอยู่ ปัญหาปากท้อง ที่เกิดขึ้นจึงเป็นที่เรื่องสำคัญ เพราะเป็นพื้นที่ที่ประสบอุทกภัยน้ำท่วมในฤดูฝนเช่นกันเหมือนกับอำเภอพนมไพรที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมาตลอดทุกปีทำให้พืชผลทางเศรษฐกิจอันเป็นรายได้หลักเกิดความเสียหายอย่างหนักในทุกๆ ปี และเป็นปัญหาที่ต่างก็ต้องอาศัยการร่วมมือกันในทุกภาคส่วนเพื่อแก้ไข หากแต่พลังเล็ก ๆ ถ้าไม่ช่วยเหลือตนเองก่อนก็คงจะไม่รอด การมองและรู้จักปัญหาทำให้เรายังมีแรงคิดและมีแรงหาทางออกต่อการดำรงชีวิตของเราไปต่อได้

...ไม่มีดินดีอย่างไรเขา...ไม่มีใครเอาความรู้มาใส่มือ หากไม่ถึงสมองและสองเท้าเดินเข้าไปหา...

โรงเรียนพลเมืองเป็นเสมือนแหล่งรวมคนศิลปะเหมือนกัน แม้ว่าถูกกติกาต่าง ๆ ที่โรงเรียนพลเมืองตั้งขึ้นจะมีมากมายแต่นั้นก็ล้วนมาจากการรับฟังเสียงซึ่งกันและกันผ่านความเห็นชอบร่วมกันทุกคนในชั้นเรียนเป็นที่เรียบร้อยแล้วแน่นอนอีกเช่นเคย ดังที่เคยกล่าว ๆ มามากมายแล้วในส่วนของตัวหลักสูตรที่โรงเรียนพลเมืองได้ทำการเรียนการสอนว่าผู้เรียนต้องได้รับความรู้เรื่องประชาธิปไตยแน่นอนอีกว่าผู้เรียนต้องได้รับการปลูกฝังเรื่องของความเป็นพลเมือง แต่สิ่งที่ทำให้โรงเรียนพลเมืองแตกต่างจากโรงเรียนพลเมืองอื่น ๆ คืออาชีพที่ได้จากการเรียนในโรงเรียนพลเมือง เพราะอาชีพเป็นเสมือนการต่อลมหายใจของชุมชนในช่วงวิกฤติน้ำท่วม การเข้ามาเรียนในรั้วโรงเรียนพลเมืองนักเรียนทุกคนมองว่าเป็นโอกาสมาก ... **“ไม่มีใครสามารถเอาความรู้มาใส่มือเราได้ ถ้าเราไม่ก้าวหาพาสมองและความตั้งใจไปเรียนรู้”**...

...หากจะให้พูดถึงตัวนักเรียนโรงเรียนพลเมืองแล้วละก็เห็นกันชัดเจนอยู่แล้วว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงมานักต่อนัก (ไม่ว่าจะรุ่นก็ตาม) ปัจจุบันนี้มีนักเรียนที่ผ่านโครงการโรงเรียนพลเมืองทั้งจังหวัดร้อยเอ็ด 10 อำเภอ มากกว่า 200 คน ที่พัฒนาตนเองและพร้อมเป็นพลเมืองที่ทำเพื่อชุมชน สังคม อย่างแท้จริง ไม่ใช่แค่ผู้เรียนที่เปลี่ยนเพราะชุมชนก็เปลี่ยนด้วย มีอาชีพเกิดขึ้นในพื้นที่ที่มีความเห็นอกเห็นใจกันมากขึ้น เมื่อเกิดปัญหา มีความช่วยเหลือกันมากขึ้นเมื่อภัยมาและที่สำคัญทุกคนไม่ว่าจะเป็นนักเรียนพลเมืองหรือไม่เป็นนักเรียนพลเมืองก็ตามต่างก็มีจิตอาสาช่วยเหลือกันและกัน

มากขึ้น มีจิตสาธารณะมากขึ้นและกล้าที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองมากขึ้น นั่นเป็นเพราะ
มีน้อย ๆ ของนักเรียนพลเมืองที่ขยายความเป็นพลเมืองสู่คนรอบข้าง **พลเมืองตัวคุณ
ใจจะใคร่ละ....** (นี่คือการขยายความเป็นพลเมืองแบบง่าย ๆ ที่หลายคนก็ทำได้)

“รายได้มา ราคาดี” ...

...สำหรับโรงเรียนเมยวดีสี่ที่สามารถนำไปต่อยอดจนสามารถสร้างรายได้
ให้กับครอบครัวได้คือ การนำเศษผ้าเหลือใช้จนกลายเป็นขยะของหลาย ๆ คนมาเย็บปัก
ถักร้อยเป็นสินค้าผลิตภัณฑ์สร้างชื่อให้กับชุมชน ส่งผลให้เกิดอาชีพที่บรรเทาทุกข์ บำรุงสุข
ให้กับคนในชุมชนได้เมื่อเกิดสภาวะน้ำท่วมเกิดการลดการเผาไหม้จากเศษผ้าที่ไม่ใช้แล้ว
ลดการทิ้งขยะจากเศษผ้าไปได้เป็นอย่างมากเลยทีเดียวนี่เป็นสิ่งที่ชุมชนเกิดการพัฒนา
จากการมีส่วนร่วม ที่นักเรียนช่วยกันคิดแก้ไขปัญหาของชุมชนตามความต้องการที่แท้จริง
และตอบสนองความเป็นอยู่ของตน ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น...

...แลกเปลี่ยน และแบ่งปัน สิ่งที่ทำให้โรงเรียนพลเมืองเป็น **The Best** ใน
ด้านการสร้างพลเมือง...

รูปแบบใหม่ทำให้น่าสนใจ...โรงเรียนพลเมืองเมยวดีเป็นโรงเรียนแรกที่มี
ผู้ประสานงานได้นำมาปรับใช้เพื่อให้เกิดความแปลกใหม่ไม่เหมือนเดิมโดยใช้รูปแบบ
การเรียนแบบสัญจรไปตามตำบล ไปตามหมู่บ้านของนักเรียนพลเมืองเป็นสัปดาห์ผลัด
เปลี่ยนกันไป จึงเกิดการแลกเปลี่ยนขึ้นในระหว่างนักเรียนพลเมืองด้วยกัน ไม่ว่าจะบ้าน
ใครมีสิ่งใดที่เป็นอาหารรับประทานได้ เช่น ผักปลอดสาร หรือใครไปเก็บเห็ดมาได้
ก็จะนำมาประกอบอาหารมาให้เพื่อน ๆ รับประทานด้วยกัน หากเหลือจากการแบ่งปัน
ก็จำหน่ายในราคาถูก จนทำให้เกิดแนวความคิดในการทำอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ให้แก่
นักเรียนด้วยตนเอง และชุมชนของตนให้มีผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ สามารถจำหน่ายได้
ในราคาดี... (โอ้โห...ถึงกับอึ้งกันไปเลยทีเดียว หากใครไม่ไปสัมผัสก็คงจะไม่รู้ หากใครไม่ลองอ่าน
เล่มนี้ดูก็คงจะไม่เห็น)

...ความสำเร็จที่อยากบอกต่อ...

ในบางอำเภอที่เป็นอำเภอเล็ก ๆ อย่างอำเภอเมยวดี มักจะเกิดปัญหาสถานที่
เรียนไม่สะดวกแต่นั้นไม่ได้ทำให้ความตั้งใจอยากเข้าเรียนโรงเรียนพลเมืองของคน
สนใจลดน้อยลงเลยแม้แต่น้อย การพูดคุย ทำความเข้าใจร่วมกัน และรับฟังซึ่งกันและกัน
อันเป็นคุณสมบัติหนึ่งของนักเรียนพลเมืองที่มองวิกฤตินี้เป็นโอกาส โดยมีรูปแบบการเรียน
การสอนที่แตกต่างไปจากพื้นที่อื่น ๆ ที่ผ่านมาหลายต่อหลายรุ่น เป็นการใช่วิธีการเรียน
แบบสัญจรทุกสัปดาห์ วิธีการคือให้นักเรียนแต่ละคนผลัดกันเป็นเจ้าภาพจัดหาสถานที่

เรียนในชุมชนของตน ทำให้นักเรียนพลเมืองทุกคนเกิดการคิดวิเคราะห์เกิดการวางแผน เกิดการติดต่อประสานงานระหว่างกันและกันผ่านการพูดคุยหารือร่วมกัน เกิดบรรยากาศ การเรียนรูปแบบใหม่ ผู้เรียนไม่ต้องเดินทางไกลไปเรียนในสัปดาห์ที่เปิดการเรียนการสอน ที่หมู่บ้านของตนอีกทั้ง โรงเรียนยังได้ให้นักเรียนประชาสัมพันธ์ให้พี่น้องในชุมชนทราบ และเข้าร่วมแลกเปลี่ยนเพื่อเกิดองค์ความรู้เพิ่มในเรื่องนั้น ๆ ได้ ทำให้มีพี่น้อง ผู้นำชุมชน บางท่านเกิดความสนใจตามไปเรียนต่อในสัปดาห์ต่อ ๆ ไป...

“ความสำเร็จ มักไม่ได้แสดงออกมาเป็นคำพูด แต่แสดงออกมาทางการกระทำ”

...ความสำเร็จที่เกิดจากความท้าทายของโรงเรียนพลเมืองเมยวดี อำเภอเมยวดี ...

ความรู้ไม่ได้เกิดจากการนั่งเรียนในห้องเรียนเสมอไป ความรู้รอบตัว อยู่ทุกสถานที่ ไม่จำเป็นต้องมีห้องเรียนที่สวยงามหรือ สะดวกสบายครบครันแต่ความรู้เกิดจาก 2 ขา 1 ใจ ที่ก้าวไปแสวงหาเราไม่สามารถรู้ได้ว่าสถานที่นั้นเป็นอย่างไร นอกเสียจากเราได้เข้าไปสัมผัสด้วยตัวของเราเอง เช่นเดียวกันกับนักเรียนโรงเรียนพลเมืองเมยวดีที่ก้าวข้ามผ่านปัญหาอุปสรรคค้นพบสิ่งหนึ่งที่เรียกว่า **“ที่ไหนก็หาความรู้”** ได้ การเรียนแบบสัญจรทำให้ทุกคนเข้าใจบริบทของพื้นที่เข้าใจลักษณะความเป็นอยู่ของกันและกันบางคนมีบางคนขาดแต่สิ่งทีทุกคนมีเหมือนกันคือ ความสามัคคีและร่วมกันฟันฝ่าอุปสรรคที่เกิดขึ้นมาได้ อย่างน่าภาคภูมิใจ อีกทั้งยังเป็นการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน จาก 1 ชุมชน ขยายเป็น 2 ชุมชน เป็น 3 ชุมชน ต่อไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

...มองสิ่งที่มีก่อนถามหาสิ่งที่อยากได้... แน่แน่นอนว่าแต่ละพื้นที่ย่อมมีสิ่งทีเรียกว่า **“ของดีชุมชน”** อยู่ด้วยกันทั้งสิ้น แม้จะเกิดปัญหาภัยพิบัติทางธรรมชาติหลายต่อหลายครั้งนั้นเป็นสิ่งที่เตือนใจทุกคนว่าพลเมืองที่ดีต้องมองวิกฤตให้เป็นโอกาสและพลิกโอกาสให้เป็นรายได้ถึงจะทำให้ชุมชนรอดพ้นจากวิกฤตที่เกิดขึ้นได้ คุณภาพชีวิตที่ดีไม่ได้เกิดจากการร้องขอแต่เกิดจากการปรับเปลี่ยนต่อยอดและรู้จักแก้ปัญหาจากจุดเล็ก ๆ ก่อนเราไม่อาจตอบได้ว่าปัญหาจะหมดไปเมื่อไหร่ แต่เราสามารถตอบได้เต็มปากว่าปัญหาได้รับการแก้ไขจาก 1 สมอ 2 มือ ของเราเองแล้ว

“พลเมือง ไม่ใช่ภาระของสังคม”
แต่
“พลเมือง คือพลังกำลังของบ้านเมือง”

...เคล็ด (แต่) ไม่ลับ...

โรงเรียน (พลเมือง) สร้างคน ... สู่ ... พลเมือง (ที่) สร้างชาติ

“โรงเรียนพลเมืองเมยวดี”

สะกิดจุด ไม่หยุดใคร

ความสำเร็จที่เกิดกับตัวคนพัฒนาเป็นพลเมืองของโรงเรียนพลเมืองเมยวดี ประกอบด้วย

1. นักเรียนพลเมืองเมยวดี ที่ร่วมกันเป็นหนึ่งในเพื่อเป็นพลเมืองแห่งเมยวดี การพัฒนาที่ดีต้องไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลังลักษณะเด่นของนักเรียนโรงเรียนพลเมืองเมยวดีทุกคนคือ มีน้ำใจ และการรวมกลุ่มกันหากมีกิจกรรมหรือสิ่งใหม่ ๆ เข้ามาให้เรียนรู้ทุกคนพร้อมที่จะเข้ามาเรียนรู้โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนที่เป็นเงิน หรือของมีค่าอื่น เพียงแต่เพื่อหวังหาความรู้ใหม่ ๆ ให้ตนเองและชุมชนเท่านั้น นี่คงเป็นลักษณะนิสัยเล็กๆ ดั้งเดิมของชุมชนเมยวดีก็คงจะไม่ผิด

สะกิดใจ ไม่หยุดทำ

จากการดำเนินโครงการโรงเรียนพลเมืองทำให้พื้นที่เกิดวิถีการใช้ชีวิตแบบใหม่ เกิดวิถีการเรียนรู้แบบใหม่ภายใต้สถานการณ์และบริบทของชุมชนการเรียนการสอนแบบสัญจรจึงเป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่เกิดขึ้นในโรงเรียนพลเมืองเมยวดี คือการเป็นผู้หย่าและผู้เย็บ ผัดเปลี่ยนกันเป็นเจ้าบ้านในแต่ละตำบล ในแต่ละหมู่บ้าน ทำให้ชุมชนเกิดการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ร่วมกัน จนเป็นวัฒนธรรมและการเรียนรู้ร่วมกัน เกิดการพึ่งพากันเองภายในหมู่คณะมากกว่ารอการพึ่งพาจากหน่วยงานภายนอกเพียงอย่างเดียว แม้ในสถานะสถานการณ์น้ำท่วมขังที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ และได้รับความเดือดร้อนกันถ้วนหน้า หากแต่สิ่งที่หล่อหลอมชุมชนให้อยู่ร่วมกันได้และรอดพ้นจากวิกฤตคือ ความสามัคคีที่เกิดขึ้นของคนในชุมชนภายใต้บริบทชุมชนที่เรียกว่า “แก้ไขที่ตนเองก่อน แล้วสังคมจะเปลี่ยนแปลงตาม”

โรงเรียนพลเมืองเมวดี อำเภอเมวดี

โรงเรียนพลเมืองเมวดี เริ่มเปิดการเรียนการสอน โดยได้รับความสนใจจากกลุ่มแม่บ้าน/สตรี จากชุมชนเป็นอย่างมาก

พัฒนานวัตกรรมสร้างชื่อ จากการนำเศษผ้ามาเย็บตัดเป็นสิ่งของ

จากใจผู้สอน ปี 2562

“ประสบความสำเร็จได้ด้วยตนเอง ไม่จำเป็นต้องเหมือนใคร”

การกระตุ้นให้ชุมชนเห็นปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนด้วยตนเองเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมเพราะการถูกกลืนกินและปล่อยระยะเวลามานานจนเกิดเป็นการฝังตรึงในการดำเนินชีวิต ทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นถูกความสะสม ทับถมจนเป็นเรื่องที่ทุกคนมองว่า “ช่างมันเถอะ” ไม่ใช่หน้าที่ของเราที่ต้องไปแก้ไขปัญหามีมาตั้งนานหลายปีแล้วไม่เข้าไปมีส่วนร่วมก็ไม่เห็นเป็นอะไรไม่ได้มีผลกระทบอะไรในชีวิตมันเป็นเรื่องที่ไกลตัวนี่คือสิ่งที่ทุกคนคิด หากแต่ไม่มีใครอยากจะเข้าไปยุ่งเกี่ยวหรือแก้ไข จนปัญหาเป็นปัญหาเช่นทุกวันนี้

ในฐานะพลเมืองที่อาศัยอยู่ในแผ่นดินนี้ ประเทศนี้ จังหวัดนี้ เราสามารถจัดการกับปัญหานี้ได้แต่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายการสร้างพลเมืองให้เกิดขึ้นในพื้นที่จึงเป็นอีกทางออกหนึ่งที่จะทำให้คนรู้จักในสิทธิ หน้าที่ บทบาทของตนเอง และปลูกฝังให้ทุกคนมองเห็นปัญหาที่อาจจะไม่มีผลกระทบต่อเราในวันนี้ แต่วันข้างหน้าปัญหานี้ก็จะวนเข้ามากระทบกับตัวเราเองอยู่ดี

“โรงเรียนพลเมือง” จึงเป็นอีกเครื่องมือหนึ่งที่ทำให้ชาวร้อยเอ็ดเป็นพลเมืองไปพร้อม ๆ กัน ปลูกฝังให้ชาวร้อยเอ็ดมองชุมชนของตนเองมากขึ้นจนสามารถพัฒนาตนเองไปสู่พลเมืองตนแบบได้ในหลาย ๆ คน เพราะทุกพื้นที่ต่างมีปัญหาที่เกิดขึ้นไม่เหมือนกันความต้องการของพื้นที่ก็ต่างกันแต่สิ่งที่เหมือนกันคือโรงเรียนพลเมืองในจังหวัดร้อยเอ็ดประสบความสำเร็จเป็นอย่างมากโดยไม่ต้องเหมือนใครไม่มีชุมชนใดในร้อยเอ็ดไม่รู้จักสถาบันพระปกเกล้าไม่รู้จักโรงเรียนพลเมืองตนเองในฐานะผู้สอนโรงเรียนพลเมืองและเป็นหนึ่งในคณะกรรมการสภาพลเมืองร้อยเอ็ด ภายใต้การทำงานร่วมกับสถาบันพระปกเกล้าสามารถพูดได้เต็มปากแล้วว่า 10 อำเภอนำร่องในจังหวัดร้อยเอ็ดมีโรงเรียนพลเมืองมากกว่า 15 พื้นที่ และจะดำเนินการให้ครอบคลุมทั้งหมด 20 อำเภอ จังหวัดร้อยเอ็ดต่อไป... (ด้วยความมุ่งมั่นและตั้งใจของศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดร้อยเอ็ด และภาคพลเมืองร้อยเอ็ด)

ดร.อุภรณ์ ตีเสมอ

ผู้อำนวยการกองกิจการสภาองค์กรบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด

ในฐานะผู้สอนนักเรียนโรงเรียนพลเมือง ปี2562

รายชื่อคณะกรรมการศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง
สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดร้อยเอ็ด

1. นางสาวจิรวรรณ สิทธิศักดิ์	ประธานกรรมการ
2. ร้อยตำรวจโท ไพฑูรย์ ทะวะลัย	รองประธานกรรมการ
3. นางโพสพ โพธิ์บุผา	รองประธานกรรมการ
4. ดาบตำรวจครรชิต ฝริตะโกมล	กรรมการ
5. นายอุดมศักดิ์ แสงสุรินทร์	กรรมการ
6. นางสีลา สุขสะอาด	กรรมการ
7. นางสาววินิตา ลุนพรม	กรรมการ
8. นายสมยศ รังเสนา	กรรมการและเลขานุการ
9. นายประยูร โพธิ์ไชรัตน์	ผู้ช่วยกรรมการและเลขานุการ

รายนามนักเรียนโรงเรียนพลเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

ปี 2562

13. โรงเรียนพลเมืองเมยวดี อำเภอเมยวดี

1. นางกนิษฐา ประกอบสาย	2. นางสาวาล กองอุดม
3. นางรัตนาพร ภู่งาม	4. นางนราทิพย์ ศิริยา
5. นางสาวกฤษฎาพร เนินกล้วย	6. นางปรรณพัชร์ นิลสันเทียะ
7. นางเพียงใจ กองเพชร	8. นางสนธยา หาญอาษา
9. นางสาวสุประภาภรณ์ คำผา	10. นางมนัส เวชมานิตย์
11. นางหนูพัฒน์ อริญนารถ	12. นางสมทรง สุ่มมาตย์
13. นางสุบรรณ มาตซารี	14. นางสุวรรณี คุณาแสง
15. นางบรรจง จันทบ	16. นางสุดสวาท จันทรบ
17. นางพรพิศ ม้าทอง	18. นายวินัย ม้าทอง

14. โรงเรียนพลเมืองตำบลนาवल อำเภอพนมไพร

1. นายนรา ไพรสวรรณ์
2. นางสาว ประทิน นนทะชาติ
3. นางจันทร์เพ็ญ วินทะไชย
4. นางอุลัย ชุมคำไฮ
5. นางสาวอัมพวัน สุฉายา
6. นายสมัย พนมไผ่
7. นางกิ่ง ชุมภู
8. นายปานทอง บุญยิ่ง
9. นางปราณีพัชร์ ราชสุภา
10. นายทิพย์ แก้วกล้า
11. นางปวีณา วรสุข
12. นางคำดี ก้อนคำ
13. นางเจียง สุดาเดช
14. นางยุวนา พนมไผ่
15. นางคำไพ บุญยิ่ง

รายงาน

เล่มรายงานโครงการปฏิบัติการส่งเสริมความเป็นพลเมืองเพื่อพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ดอย่างยั่งยืน ประจำปี 2559.

เล่มรายงานการถอดบทเรียน โครงการปฏิบัติการส่งเสริมความเป็นพลเมืองเพื่อพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ดอย่างยั่งยืน ภายใต้ โครงการปฏิบัติการเสริมสร้างพลังพลเมือง (KPI-CE) ประจำปี 2560.

เล่มรายงานข้อเสนอเชิงนโยบาย โดยสภาพลเมืองร้อยเอ็ด “เวทีพลเมือง : การนำเสนอ นโยบายสาธารณะเพื่อพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ดอย่างยั่งยืน” ประจำปี 2561.

เล่มรายงานผลการดำเนินงานโรงเรียนพลเมือง โดยศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า.ประจำปี 2559 - 2562.

หนังสือ “๑๐ ร้อยพันความคิดถึงพ่อ จากอีเมลของยอดเยี่ยม โดย ยอดเยี่ยม เทพธรรานนท์”

สัมภาษณ์

จิรวรรณ สิทธิศักดิ์, ประธานศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดร้อยเอ็ด.

- สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2563

ไพฑูริย์ ทะวะลัย, ประธานกรรมการศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดร้อยเอ็ด.

- สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2563

อุปกรณ์ ดีเสมอ, ผู้อำนวยการกองกิจการสภามงคลการบริหาร ส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด.

- สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2563

ครรชิต ผิดระโมมล, กรรมการศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดร้อยเอ็ด.

- สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2563

ประยูร โพธิ์ไชยรัตน์, ศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดร้อยเอ็ด.

- สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2563

สัญญา ช่องวารินทร์, นักเรียนโรงเรียนพลเมืองธวัชบุรี อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด.

- สัมภาษณ์, 10 สิงหาคม 2563

สีลา สุขสะอาด, นักเรียนโรงเรียนพลเมืองธวัชบุรี อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด.

- สัมภาษณ์, 10 สิงหาคม 2563

พยนต์ ปัญญาภา, นักเรียนโรงเรียนพลเมืองโพนทอง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด.

- สัมภาษณ์, 10 สิงหาคม 2563

จตุพล คำแดงไสยย์, นักเรียนโรงเรียนพลเมืองโพนทอง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด.

- สัมภาษณ์, 10 สิงหาคม 2563

อภิฉัตร ภูสนาม, นักเรียนโรงเรียนพลเมืองตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด.

- สัมภาษณ์, 11 สิงหาคม 2563

ประภากร โพธิ์หมุด, นักเรียนโรงเรียนพลเมืองตำบลสระคู อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด.

- สัมภาษณ์, 11 สิงหาคม 2563

สิทธิพร ภูมิฐาน, นักเรียนโรงเรียนพลเมืองเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด.

- สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2563

อำพร ศรีโพธิ์ทอง, นักเรียนโรงเรียนพลเมืองหนองพอก อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด.

- สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2563

วีระ เสมัง, นักเรียนโรงเรียนพลเมืองพนมไพร อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด.

- สัมภาษณ์, 25 สิงหาคม 2563

มิตร เขาน้อย, นักเรียนโรงเรียนพลเมืองตำบลเหล่าหลวง อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด.

- สัมภาษณ์, 25 สิงหาคม 2563

อัญญรัตน์ แสนภูมิ, นักเรียนโรงเรียนพลเมืองตำบลดงครั่งน้อย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด.

- สัมภาษณ์, 25 สิงหาคม 2563

สมยศ รังเสนา, นักเรียนโรงเรียนพลเมืองตำบลดินดำ อำเภอจังหารจังหวัดร้อยเอ็ด.

- สัมภาษณ์, 26 สิงหาคม 2563

อัมพร พัสตร, นักเรียนโรงเรียนพลเมืองเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด.

- สัมภาษณ์, 26 สิงหาคม 2563

วิวาส บุญทา, นักเรียนโรงเรียนพลเมืองเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด.

- สัมภาษณ์, 26 สิงหาคม 2563

สุเกียรติ สุขนานอก, นักเรียนโรงเรียนพลเมืองตำบลสะอาดสมบูรณ์ อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด.

- สัมภาษณ์, 14 กันยายน 2563

โยธิน อุปรา, นักเรียนโรงเรียนพลเมืองตำบลสะอาดสมบูรณ์ อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด.

- สัมภาษณ์, 14 กันยายน 2563

คุณเต็ม กุรัง, นักเรียนโรงเรียนพลเมืองตำบลสะอาดสมบูรณ์ อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด.

- สัมภาษณ์, 14 กันยายน 2563

นรา ไพรสุวรรณ, นักเรียนโรงเรียนพลเมืองตำบลนาवल อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด.

- สัมภาษณ์, 15 กันยายน 2563

ศิลารักษ์ เขียวสนาม, นักเรียนโรงเรียนพลเมืองปทุมรัตน์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด.

- สัมภาษณ์, 15 กันยายน 2563

เขียนและเรียบเรียงโดย

นายศุภณัฐ เพิ่มพูนวิวัฒน์
นางสาวสุภาวรัตน์ พรหมสวัสดิ์

สำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า

ออกแบบปก

บริษัท ศูนย์การพิมพ์แก่นจันทร์ จำกัด

ขอขอบคุณ

คำแนะนำ : ดร.ศรัณยู หมั่นทรัพย์
: นายชูศักดิ์ ปัญญามูล
: นางสาวจันทจิรา วัฒนพงษ์
: นายสุพจน์ พากเพียร
: นายวัชรวิภา ธิตินันท์

ขอขอบคุณ คณะกรรมการศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง
สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดร้อยเอ็ด นักเรียนโรงเรียนพลเมืองร้อยเอ็ดทุกท่าน
สำหรับข้อมูลและรูปภาพประกอบ การดำเนินโครงการโรงเรียนพลเมือง

สำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง
สถาบันพระปกเกล้า

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา อาคารบี ชั้น 5 (ฝั่งทิศใต้)
120 หมู่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่
กรุงเทพ 10210
โทรศัพท์ 0-2141-9525 โทรสาร 0-2143-8172
www.kpi.ac.th

The Office of Promoting Politics of the People,
King Prajadhipok's Institute
The Government Complex Commemorating His Majesty the King's 80th
Birthday Anniversary 5th (Southern Zone)
120 Moo 3 Chaengwattana Road, Thung Song Hong, Laksi District,
Bangkok 10210
Tel: +662-141-9525 Fax: +662-143-8172

สำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา อาคารบี ชั้น 5 (ฝั่งทิศใต้)
120 หมู่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210
โทรศัพท์ 0-2141-9525 โทรสาร 0-2143-8172

www.kpi.ac.th

